РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 28-го вересня 1916. Ч. 117. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, September 28, 1916. No. 117.

БИТВА МІЖ НАРАЇВКОЮ І ЗОЛОТОЮ ЛИПОЮ.

Француско-англїйські війска здобули Комбель. -- 2.300 полонених.

Нїмецькі лїтаки бомбардують Букарешт.- 65 убитих.

ПОВСТАНЄ В ПІВНІЧНІЙ ГРЕЦІЇ І НА ОСТРОВІ КРЕТІ.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

БИТВА МІЖ НАРАЇВКОЮ І ЗОЛОТОЮ ЛИПОЮ.

БЕРЛІН, 25. вересня. — **На східнім фронтї російські війска продовжують дальше свій наступ в Галичинї і в Карпатах, не оглядаючи ся на великі втрати, які з кождим днем збільшають ся о тисячі.**

Між Наравкою і Золотою Липою турецькі війска відбили напад Москалїв. Таксамо не удало ся Москалям відзискати утрачених становищ коло Манаєва.

В Карпатах поновні напади не принесли Москалям користий.

Урядовий рапорт звучить:

„АРМІЯ КН. ЛЄОПОЛЬДА: Неприятель перевів вчера кілька нападів на становища коло Манаєва (на північ від Зборова), які наші війска в суботу здобули. Помимо великих жертв неприятеля становища позістали в наших руках.

„АРМІЯ АРХ. КАРЛА: Між Нараївкою а Золотою Липою російські війска перевели вчера ряд нападів на становища турецьких війск. В кількох місцях удало ся Москалям вдерти в передні окопи. Турецькі війска перевели однак сейчас протинаступ і прогнали Москалів, беручи 142 в полон.

„В Карпатах всї напади російських війск були безуспішні".

РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ.

ПЕТРОГРАД, 25. вересня. — Російський ґенеральний штаб доносить:

„На боевім фронтї на Волини, в Галичинї і в Карпатах не зайшли жадні зміни".

СОЮЗНІ ВІЙСКА ВІДБИЛИ 6 РОСІЙСЬКИХ НАПАДІВ КОЛО МАНАЄВА.

БЕРЛІН, 26. вересня. — **Російські війска все ще намагають ся переломити боєву лїнїю союзних війск на північний захід від Тернополя. Вони звернули свою головну силу на наші становища коло Манаєва (на північ від Зборова), де перевели раз за разом шість масових нападів. Страти Москалїв є дуже тяжкі. Всї їх напади зістали відбиті.**

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу доносить:

„АРМІЯ КН. ЛЄОПОЛЬДА: Сильні російські війска перевели шість нападів на наші становища під Манаєвом. Всі напади зломано. Москалї потерпіли дуже тяжкі втрати.

„Коло Борґунів один наш летун знищив у воздушній боротьбі великий російський лїтак. В тійсамій околиці зістрілено також ще й другий меньший лїтак".

„АРМІЯ АРХ. КАРЛА: На північний схід від Липиці долїшної перевели турецькі війска сильний протинаступ, ударемляючи напади російських війск.

„В Карпатах, на північ і на схід від Кірлїбаби, розвиваєть ся нова битва. Дотеперішні напади російських війск були безуспішні".

РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ.

ПЕТРОГРАД, 26. вересня. — Російський ґенеральний штаб доносить:

„Ворожий лїтак типу Ілії Муромця появив ся вчера над стацією в Гіценберґ (коло Риґи) і кинув 17 бомб у вазі 72 фунтів. Однак бомби не спричинили шкоди.

„В околиці на полудне від Двинска наші гармати приневолили один німецький лїтак спустити ся на землю. Коли лїтак зближав ся до землї, за становищами неприятеля, був вкритий чорною хмарою диму.

„На північ від озера Кальдишево неприятель по довшім гарматнім бомбардованю зробив наступ при помочи двох батальонів піхоти. Огонь наших гармат і машинових крісів ударемнив напад і неприятель мусів уступити назад на свої становища. На побоєвищи полишив неприятель велике число убитих і ранених".

ВІЙНА З РУМУНІЄЮ:

НАСТУП РУМУНСЬКО-РОСІЙСЬКИХ ВІЙСК ЗДЕРЖАНИЙ.

БЕРЛІН, 25. вересня. — **Воєнні операції на теренї війни з Румунією відбувають ся дальше з добрим успіхом.**

На боєвім фронтї в Семигороді союзні війска відбили всї напади Румунів.

В Добруджі союзні війска зводять успішно боротьбу з Румунами і Москалями.

Нїмецький цепелїн бомбардував форти кріпости Букарешту.

Урядовий звіт німецького головного штабу доносить:

„На семигородськім фронтї Румуни робили зусиля, щоби відзискати становища між просмиками Сурдук і Вулькан, але безуспішно.

„В Добруджі війска Макензена віднесли побіду над армією неприятеля в битві на лінії Кападіну-Топра-Ісар.

„Один із наших цепелїнів перевів напад на кріпость Букарешту, кидаючи богато бомб на форти сеї кріпости".

РУМУНИ ПОЛОНИЛИ ВІД ПОЧАТКУ ВІЙНИ 6.884 АВСТРІЙЦІВ.

БУКАРЕШТ, 25. вересня. — Румунський урядовий звіт подав до відома отсї вісти:

„Неприятельські війска, скріплені новими турецькими полками, робили зусиля, щоби за всяку цїну переломити боєву лїнїю румунсько-російської армії в Добруджі. Наші війска відбили всї напади неприятеля. Неприятелеви не удало ся ані в однім місци віднести успіх. Потерпівши великі втрати, неприятель мусів відступити.

„На боєвий фронт в Семигороді прибули російські війска і спільно з нашими розпочали воєнні операції в околиці Оршови.

„Загальне число Австрійців, взятих в полон від початку війни, виносить 6.884".

---o---

ЗАВЗЯТА БИТВА В ОКОЛИЦІ ГЕРМАНШТАДУ.

БЕРЛІН, 26. вересня. — **В Добруджі війска Макензена посувають ся поволи дальше на північ помимо чисельної переваги неприятеля.**

В Семигороді, в околиці Ґерманштаду, відбуваєть ся велика битва.

Нїмецькі лїтаки дальше бомбардують Букарешт.

Урядовий німецький рапорт звучить:

„На боєвім фронтї в Добруджі не зайшли жадні важнійші зміни. Війска Макензена, помимо значної переваги неприятеля, віднесли на правім крилї нові успіхи.

„Вчера румунські війска обсадили знова просмики Сурдук і Вулькан. Австрійські війска опорожнили їх добровільно, щоби ударемнити окружаючий маневр румунських війск.

„Наші лїтаки бомбардували вчера знова з добрим успіхом місто Букарешт".

В БУКАРЕШТІ 65 ОСІБ УБИТИХ.

ЛОНДОН, 26. вересня. — Урядовий звіт румунського штабу доносить:

„Відділ ворожих лїтаків появив ся вчера над Букарештом, кидаючи бомби на місто. Військові будинки не потерпіли жадного ушкодженя. **60 осіб згинуло і богато зістало ранених.** Бомби поцілили дім сиріт і старців. Дві треті части жертв складають ся з дїтий і жінок.

„Нині лїтак знова бомбардував місто. Одна бомба убила 5 дїтий.

„В Семигороді, на північнім і північно-західнім фронтї, відбувають ся лише перестрілки між патрулями.

„На полудневім фронтї в Семигороді, здовж ріки Жію, наші війска посувають ся дальше наперед.

„На полудневім фронтї в Добруджі неприятель на лївім крилї перевів кілька сильних нападів, але без успіху".

---o---

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ:

АНҐЛЇЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ РУЇНИ СЕЛА КОМБЕЛЬ.

ЛОНДОН, 26. вересня. — Урядовий звіт Гейґа, головного команданта анґлїйських війск у Франції, звучить:

„Вчерашні воєнні операції були наскрізь успішні. При співділаню француських війск наші війска здобули село Комбель.

„Дотепер наші війска полонили 1.500 Німців. Скількість здобутих воєнних матеріялів є велика.

„Протягом ночи і нинї рано наші війска взяли приступом редуту коло Гедкур і полонили її залогу".

ЗАВЗЯТА БИТВА НА УЛИЦЯХ І НА ЦВИНТАРИ В КОМБЕЛЬ.

ПАРИЖ, 26. вересня. — Француський ґенеральний штаб доносить:

„Наші передні сторожи дійшли вчера до цвинтаря в Комбель, який неприятель перемінив був у кріпость. На полудневий схід від Комбель удало ся нашим війскам здобути сильно укріплені окопи і взяти в полон цїлу компанію німецького війска.

„Вечером наші війска зближили ся до домів, положених на краю села. Нїмцї завзято боронили ся. Кожду хату треба було здобувати зокрема.

„Нині рано наші війска відновили наступ на Комбель від сходу і від полудня. Наші війска разом з анґлїйськими здобули північно-західну часть села, почім цїле село опинило ся в наших руках.

„Число нами полонених Нїмців виносить около 800.

„Воєнна добича є велика, бо Нїмцї нагромадили велику скількість воєнних матеріялів в підземних окопах і хідниках.

„Село Комбель представляєть ся як купа руїн, вкрита німецькими убитими".

ВІЙНА НА БАЛКАНІ:

АНҐЛЇЙЦІ ПОЛИШИЛИ НАД СТРУМОЮ 400 УБИТИХ.

СОФІЯ, 26. вересня. — Болгарський ґенеральний штаб доносить:

„Над рікою Струмою відбуваєть ся сильна перестрілка артилерії. Зусиля Анґлїйців, щоби посунути ся в напрямі Орліка, були безуспішні. В битві коло села Дольна-Каваджева Анґлїйці полишили 400 трупів на побоєвищи.

„По обох сторонах ріки Вардару гарматний огонь щораз слабший. Неприятель острілював місто запальними бомбами, що спричинило в місті пожар.

„На боєвім фронтї коло Фльоріни відбуваєть ся сильний огонь артилерії. Неприятель пробував в кількох місцях перевести наступ, але без успіху. Всї напади відбито".

РАПОРТ СОЮЗНИКІВ.

ПАРИЖ, 26. вересня. — З головної кватири союзних війск на Балканї доносять:

„Між Струмою і Вардаром є замітна жива діяльність артилерії. Найсильнійша перестрілка відбуваєть ся коло озера Дойрав.

„На сербськім фронтї напади піхоти застановлено.

„На схід від Фльоріни француські війска відбили сильний напад Болгарів, причім завдано неприятелеви дуже тяжкі втрати. Неприятель був приневолений в неладї уступити назад.

„На захід від Фльоріни російські війска звели кілька поменьших боїв з неприятелем коло Арменска. При тім полонено 50 Болгарів і здобуто 4 машинові кріси".

ВЕНІЦЕЛЬОС НА ЧОЛЇ ПОВСТАНЦІВ.

ЛОНДОН, 25. вересня. — Останні події в Греції вказують, що незадоволене населеня з нерішучого поступованя грецького правительства обгортає щораз більші круги.

Бувший президент Веніцельос опустив Атени і удав ся до Солуня, щоби відбути нараду з командантом союзних війск, Сереєм. Веніцельос має намір станути на чолї провізоричного правительства, установленого повстанцями. Разом з ним відїхав контрадмірал грецької фльоти, богато висших офіцирів з маринарки і армії та 69 членів прибічної королївської сторожі з Крети. З 80 людий, які становили прибічну сторожу грецького короля, остало лише 11 надальше вірними королеви.

Грецький король лежить хорий в лїтній палатї в Татой. Його стереже 6.000 вірного війска.

КРЕТА В РУКАХ ПОВСТАНЦІВ.

ЛОНДОН, 25. вересня. — **Цїлий остров Крета находить ся у власти повстанців. Війско повстанців числить 30.000 людий. Воно заняло всї міста; грецьких урядників в части увязнено, в части прогнано.**

В Епірі, північній грецькій провінції, 3.000 повстанців машируе з Янїни до Солуня, щоби станути на услуги революційного комітету.

СОЮЗНИКИ ЗІРВАЛИ ПЕРЕГОВОРИ З ГРЕЦЬКИМ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ.

ПАРИЖ, 25. вересня. — **З Атен доходять вісти, що посли союзних держав зовсім зірвали дальші переговори з грецьким правительством.** Проєкти, які предложив президент кабінету Кальоґеропульос, зістали відкинені. В найблизших днях сподіють ся, що цїлий грецький кабінет подасть ся до димісії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертасть ся.

З біжучої хвилі.

Пятьцентовий бохонець хліба буде вже коштувати тепер шість центів. „Дурниця, — скажуть легкодушні люди — один цент, то не гроші". А та „дурниця" зробить в самім лише Ню Йорку ріжницю, що винесе річно 16 міліонів долярів! У цілих Злучених Державах ріжниця між дотеперішною і новою ціною хліба буде виносити на рік від 50 до 75 міліонів долярів. Сю „дурницю" заплатять переважно бідні зарібники, а сховають її до своїх глибоких кишень члени пекарського тросту. Радуй ся, золотодайна Америко!

Міліонер Морґан і ґрупа злучених з ним банкирів, які є головними анґлійськими доставцями амуніції і ріжних воєнних матеріялів, мають намір просити сер Річарда Кравфорда (торговельного дорадника британійської амбасади у Вашінґтоні), щоби він виєднав у свого правительства деякі полекші щодо цензурованя американської почти.

Як в тій справі не помогла доси нічого Вілсонова „грозьба", то може тепер поможе Морґанова „просьба". Морґанові „ноти" (банкноти) в Анґлії респектують, а Вілсонові „ноти" ідуть анґлійським мишам на гнїзда.

До нюйорської пристани приїздять з поля европейської війни неспосібні до дальшого бою канадійські жовнїри, декотрі навіть у військових мундурах, і їдуть собі свобідно з Ню Йорку до Канади. Американські власти в Ню Йорку, настрашивши ся, аби дехто сього свобідного переїзду канадійських жовнїрів не уважав за нарушенє невтральности, внесли в тій справі протест до канадійського правительства. Канадійський уряд заявив, що він сьому зарадити не може, бо ті жовнїри, котрі з поля бою вертають до Канади через Ню Йорк, оплачують собі дорогу самі... Президент Вілсон, як що буде у відповіднім настрою, готов написати ще одну ноту до британійського правительства і на тім справа закінчить ся.

Калужський ґубернатор, Двора Єго Величества камер-юнкер Н. Ченикаєв махнув рукою на всі „конституційні" порядки в Росії і завів собі у своїм пашалику... панщину. Як доносять „Русскія Вѣдомости", сей „истинно русскій дѣятель" видав дивовижний обіжник, після якого все сільське населенє, включно з воєнними збігцями, мущини і жінки від 15 до 50 років житя, мусять на жаданє повітової земської управи і поліційних властий іти на роботу до находячих ся в границях ґубернії дідичів, посесорів і инших земельних власників. Платню за сю роботу настановляє місцева земська повітова управа відповідно до місцевих умов. Всі особи, які не повинують ся сьому розпорядкови, будуть карані адміністраційно арештом до трох місяців або грошевою карою до трох тисяч рублів.

Россія свободная страна!

РОЗЕВЕЛТ ПРО ПОЛІТИКУ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ПІД КЕРМОЮ ВІЛСОНА.

Неясний стан полїтики правительства Злучених Держав змусив деяких американських полїтиків застановити ся над сею квестією. Мучить їх головно справа воєнного неприготованя держави. Що сталоб ся, коли би так случайно яканебудь держава виповіла Злученим Державам війну? Се питанє розбирає найкрасше бувший президент Злучених Держав, Теодор Розевелт.

„Наш досьвід в Мексику — мовить Розевелт — наглядно сьвідчить, до чого доводить духове і матеріяльне неприготованє. Та перш усього конче треба, щоби нарід пізнав погляди нашого правительства зглядом Мексика. Наперед треба пояснити, що полїтичний стан, який я уважаю найвідповіднійшим, міг би богато послужити і для самого Мексика.

„Ми придержували ся полїтики трусливости, але не жили в добрих відносинах з Мексиком. Ми вислали там свої війска. Для мене імена не мають найменьшої вартости. Я лише розумію, що наша армія повинна була оперувати в Мексику на основі вже заздалегідь приготовлених плянів. Наша армія повинна була бути відроджуючим, а не погубним чинником. При помочи армії ми завели спокій на Кубі і Фіїїпінах і тесаме можна було зробити в Мексику.

„Післані до Мексика наші жовнїри погинули тому лише, що у вашінґтонських крикунів забракло голови обробити добре плян справи і перевести його в житє. Війска післано до Мексика і вони не знали, що там мають робити. Убийники уйшли безкарно, бо миротворці заявили, що совість не позволяє їм воювати з Мексиком. Деж була совість тих панів, коли подібне лучило ся на острові Гаіті? Вони оружем заняли Гаіті і завели там мир. І то була справедливість, і, безуслівно, се вийшло на користь для Гаіті. Але Мексико більше провинило ся зглядом Злучених Держав ніж Гаіті.

„Президент Вілсон поповнив фатальну помилку чи то з Гаіті, чи з Мексиком. Його спосіб ділання в Гаіті не має найменьшого морального оправданя, коли взяти під увагу се, що він не сповнив своїх повинностий зглядом Мексика. Одиноким оправданєм для нього може бути величина і могучість Мексика в порівнаню з Гаіті. Гаіті ніхто не боїть ся, а з Мексиком таки треба числити ся. Вілсон і його сторонники кажуть, що президент придержував ся мирної тактики. Але факт виказує, що він заслабий удержати мир або провадити війну. Він старав ся полагодити справи всїми можливими способами; двічи мобілїзував армію; старав ся насильно вмішати ся в справи Гуерти; провадив тайні інтриґи і єднав ся з кождим бандитом, котрий був сильнійший від нього; вів переговори тоді, коли не було потреби; висилав ультимати, які на нїщо не придали ся; тепер знова старав ся вмішати ся до війни і, поражений, соромно здав ся, називаючи се заведенєм мира.

„Лише духово непідготована нація може толєрувати щось подібне зі сторони свого вибраного голови.

„Матеріяльне неприготованє також виясняло ся, як не мож лучше. Воєнний департамент не був всилї належно умундурувати жовнїрів, висиланих над мексиканську границю. Він не є всилї оборонити нашу полудневу границю від бандитів. В якім же-ж положеню знайшли би ся Злучені Держави, коли би їм прийшло ся оборонятись від могутнійшого ще ворога? Не оглядаючи ся на се, наша армія все ще таки замала і заслаба, щоби оборонити границю від Мексиканців. Винуваті тут президент Вілсон і його відозви до народу".

Дальше Розевелт радить, аби ухвалити закон про обовязкову військову службу, щоби можна оборонити інтереси Американців.

„Нація не може прислужити ся нікому, коли не навчить ся служити своїм власним інтересам. Ми не можемо помогти Мексикови, доки не оборонимо свого населеня від мексиканських бандитів".

Нема більшого нещастя для нації, як бути богатою, але немічною і безсильною, щоби оборонити ті богатства.

ВПЛИВ ПИЯНСТВА У ФРАНЦІЇ.

40% ФРАНЦУЗІВ ФІЗИЧНО І УМОВО НЕРОЗВИНЕНИХ.

(Після воєнного кореспондента Герберта Корея).

Жак Боном повернув з околиць над рікою Марною. Він вповні задоволений зі своєї праці.

— Я заробляю тепер денно 15 франків, — сказав він — а велика чарка горівки коштує шість су.

— Перед війною, — говорив дальше Жак зі жалем — така чарка коштувала лише три су —, і була значно більша.

Справа алькоголю у Франції є справою незвичайної ваги. Горівка є задешева. За 15 франків можна купити 50 чарок горівки. А чарка так велика, що без перестанку не можна нараз її цілої випити. Горівка у Франції, загально беручи, є лиха. Можливо, що є ще на сьвіті й гірші роди горівки, але я дуже сумніваю ся, чи найдуть ся гірші від тих горівок, які виробляють Норманці і Бретонці своїм домашним способом з білих бараболь. Дай сеї горівки два рази мексиканському псови, а він стане страшнійший від індійського тигра.

Під сю пору стоїть на дневнім порядку у Франції справа тверезости. Заборони вживаня алькоголю не видано. І ніхто у Франції сего не хоче. Не лише кождий Француз призвичаїв ся випити щоденно бодай один раз вина, але й вікова практика показує, що легкі вина не є ані самовбийчими ані трійливими. Французам розходить ся передівсім о те, щоби горівка, коли вже її мусить ся пити, була добра. Дальше домагають ся обмеженя шинків. Один шинок на 88 душ повинен, здасть ся, зовсім заспокоювати потреби населеня.

Один міліон „фабрик алькоголю".

Нині числить ся у Франції один міліон „фабрик алькоголю". Иншими словами 5 міліонів французького населеня (то є одна осьма часть всего населеня Франції) занимає ся безпосередно або посередно виробом або продажию вина, пива або горівки. Завдяки виборчій системі люди, які займають ся виробом або продажию алькогольних напитків, є сильно заступлені в парляменті.

Коли вибухла війна, підношено часто справу тверезости в парляменті. На послїднім засїданю парляменту відзивали ся голоси, що французьке населенє мусить обмежити пиянство, коли Франція має вийти з війни побідною. Впливові французькі часописи розвели сильну аґітацію проти надмірного вживаня алькоголю. Між иншим часописи вказували на отсі лихі наслідки:

„Видатність французького робітника є о половину низша від видатности праці робітника німецького. Длячого се так? Французький робітник забогато пє.

„Війна забере нам найсильнійших людий. Ми доси наймали до праці богато людий з других держав. Однак по війні робітника годі буде дістати, бо вони будуть потрібні до відбудови своїх власних країв.

„Колиж ми не зможемо виховати до сего часу відповідних робітників, то ми не видержимо в промислї тої конкуренції, яка нас по війні чекає".

„Фабрики алькоголю" — се питомі французькі інституції. Вони є оперті на законах. За 100 долярів можна набути ціле урядженє, потрібне до перерібки овочів і зерна на алькоголь. Після закона, який принято останної весни, кождий Француз може виробляти денно 10 літрів алькогольних напитків для домового ужитку, за що не платить жадного податку. Однак ніхто не є всилї провірити, кілько разів він варить денно по 10 літрів.

Найбільше пиянство в північній Франції.

Наслідком сего горівка стала у Франції, а передівсім в провінціях Нормандії і Бретонії, більше щоденним напитком ніж вода. Деякі фармери платять ще нині своїм робітникам горівкою. Робітник може її продати, де сам схоче. Жан Фіно, редактор часописи „Ля Реві", оповідає, що фармер в Нормандії зачинає день тим, що найперше пє горівку ґріту. Відтак протягом дня пє найменьше 5 разів каву з дуже сильною горівкою, званою „торд бойо". По роботі вечером пє так довго, доки має силу ще підносити руку і як довго може бачити ще своїми очима сьвітло сьвічки.

Хто пізнав близше відносини в нормандським або бретонським селї, сей мусить потвердити правдивість оповіданя редактора Жана Фінота.

— Чи вони між собою заводять колотнечу, коли попють ся? — запитав я.

— Лише трохи сварять ся. До бійки приходить рідко. Тут і там лучаєть ся, що побивають свої жінки.

Буває часто в Нормандії і Бретонії, що навіть маленьким дітям солодять каву горівкою і годують їх нею, скоро лише дитину вже можна кормити з ложки.

Такісамі відносини панують і в инших департаментах, як в Кальвадос, Сен-Інферіє, Ер і Сом. Всі ті околиці належать до найбільше „алькогольних" департаментів Франції.

Які страшні наслідки полишив алькоголь в тих околицях за час одного столїтя, то є трох поколїнь, про се говорить Жан Фіно як слїдує:

„Колишні великани і силачі — ґренадієри з часів воєн Наполєона — походили головно з Нормандії і Бретонії. Від того часу пересічне уживанє алькоголю зросло у Франції в четверо. В обох висше згаданих провінціях зросло воно ще висше. Підчас теперішної війни показало ся, що рекрути з тих околиць фізично й умислово не відповідали вимогам, які ставить асентирункова комісія. Віктор Самбон ствердив отсе:

„Я бачив в Бретонії села, в яких 40% хлопців повернуло від поборової комісії до дому. Вони були фізично нерозвинені, або хорі. Прочі відійшли на боєвий фронт, але кілько з них поверне живих? І тими 40% зруйнованих калїк Бретонці будуть мусіли запевнити дальший розвій свого племени".

Доси ніхто не виступив проти сих тверджень Ж. Фінота. Ніхто не відважить ся сему перечити, бо його твердженя оперті на правдивій дійсности. Хто перебував у сих околицях, мусів завважити велике число ідіотів, фізичних та умових калїк, велике число слабих і хорих мущин та жінок. Один подорожний, який часто уладжував самоходом прогульки по Франції, сказав:

„Я ніколи не відважив би ся їхати в Нормандії або Бретонії серед ночи. Завелика небезпека грозить подорожному. По дорогах снують ся пяні люди, як нічні нетлї. Тому й о нещастє не грудно".

Сила фабрикантів алькоголю.

Наслідки пиянства дають ся сильно відчувати в промислї. Найбільше пють французькі робітники в неділю. Коли прийде понеділок, то одна четверта, иноли навіть одна третя часть усіх робітників не є спосібна в той день до праці. Хоч деякі провідники робітників виступають проти надмірного уживаня алькоголю, то в дійсности між французькими послами небогато найдеть ся таких, котрі мали би відвагу поборювати алькоголь. Справа виробу горівки стоїть тісно зі справою продуцентів вина. Всі вони разом становлять дуже велику силу. Їх промисл займає у Франції одно з перших місць.

„У Франції є 60 департаментів, в яких вино становить головний дохід, — сказав Павло Боне у своїй промові до президента кабінету Бріяна. — Сі департаменти мають з вина дохід, який числить 1.100 міліонів франків річно. Вони становлять три десяті части сьвітової продукції вина".

Департаментів, у яких продукують передівсім горівку, є 10. Їх річний дохід з горівки оцінюють на 400 міліонів франків.

Коли продукція вина належить до зовсім вільного промислу, то виріб горівки є в дечім ограничений. Однак усі вони держать ся так сильно разом, що всяке протиділанє могло би викликати велику небезпеку, нову революцію. Всі вони сходять ся часто на збори в шинках, де при барі рішаєть ся будучність французького житя.

„Шинок — се република", сказав недавно один з оборонців алькоголю.

У Франції є під сю пору 485.000 шинків, або иншими словами: один шинок на 82 душ. Крім тих шинків, які мають дозвіл („лайсенс") на продаж алькоголю, є у Франції около 700.000 таких місць, де можна випити або купити напиток потайно. Напитки у фляшках можна дістати в кождім склепі, в яких продасть ся артикули споживи. Коли нині говорить ся, що у Франції 5 міліонів жиє посередно або безпосередно з алькогольних напитків, то се число зовсім не є переборщене. А що тих 5 міліонів має спільний інтерес, аби поступати згідно разом, то вони при 40-міліоновім населеню Франції мають великий, а може й рішаючий голос.

Програма тверезости.

Війна спричинила конечність зробити дещо в тім напрямі, щоби обмежити пиянство у Франції. В програмі противників алькоголю поставлено такі проєкти, як обмеженє числа шинків, обмеженє годин продажи алькогольних напитків, обмеженє скількости маючих ся продати напитків, і т. д. Се після гадки противників пиянства не принесло би шкоди продуцентам алькоголю, бо велику скількість алькоголю потребує правительство до воєнного промислу.

На боєвім фронтї військові власти завели деякі обмеженя. І так примірно жовнїрам і цивільним в тих околицях, які є признані воєнним тереном, не вільно уживати инших алькогольних напитків крім легкого вина і пива. Загально сему приказови всї повинують ся. Скоро однак жовнїри чи цивільні опстануть ся поза межі воєнного терену, давна пристрасть пробуджуєть ся. Про се сьвідчать протоколи командантів амбуляцсів (возів, якими возять хорих). Один шпитальний звіт звучить:

„Команданти амбулянсів часто признають, що заледви одну трету часть хорих довезли до шпиталю. Один хорий пустить ся втікати. Амбулянс стає і фірман біжить за ним, аби його піймати. А тимчасом всї прочі, які лише мають в ногах на стільки сили, втікають і ховають ся по шинках".

Богато доглядачок, які працювали в провінціональних шпиталях і лязаретах, покинули свою працю через те, що хорі жовнїри в підохоченім стані повертали зі шинків до шпиталю.

Замітне у Франції є сильно поширене уживанє алькогольних напитків між жіноцтвом. Небогато помогла загроза правительства, що жінки, які будуть віддавати ся пиянству, не будуть одержувати підмог за мужів і синів, котрі служать при війську. Часто можна застати жінок, як пють при барі самі, або з мущинами. Загалом від вибуху війни ширить ся пиянство між жіноцтвом в застрашаючий спосіб.

Роблено ріжні заходи, щоби обмежити в департаментах, які не належать до воєнного терену, продаж і уживанє алькогольних напитків. Але значнійшого успіху осягнути не вдало ся. Перед двома роками заборонено між иншим зовсім продаж напитку „абсинту". Наслїдки заборони були такі, що фляшка абсинту, яка перед виданєм заборони коштувала 5 до 6 франків, тепер коштує 20 франків. Абсинт пачкують до Франції зі Швайцарії у фляшках содової води. Також розповсюднила ся продаж абсинту в порошку.

Зараза пиянства ширить ся також між дітьми. Жовнїрам заборонено вступ до шинків. За напитками посилають вони до шинків діти. Післанці поволи привчують ся до шинків і напитків.

„Витривалість французького народу виявила ся у теперішній війні, — говорить Ж. Фіно. — Такусаму витривалість міг би французький нарід виявити і в боротьбі промисловій, яка його по війні чекає. Але як се осягнути, коли руки є звязані?"

Іван Франко.

ВОНА УМЕРЛА! СЛУХАЙ!

—0—

Вона умерла! Слухай! Бам! Бам-бам!
Се в моїм серці дзвін посмертний дзвонить.
Вона умерла! Мов тяжезний трам
Мене цїлого щось до долу клонить.
Щось горло дусить. Чи моїм очам
Хтось видер сьвітло?... Хто се люто гонить
Думки з душі, що в собі біль заперла?
Сам біль? Вона умерла! Вмерла! Вмерла!

Ось бач, ще рожі на лиці цвитуть
І на устах краснїє ще малина...
Та цить! І подихом одним не труть
Її! Се твоїх бажань домовина.
Бам-бам! Бам-бам! Далеко, зично чуть
Сей дзвін... Припадь і плач немов дитина!
Се-ж твоїх мрій заслону смерть роздерла,
Розбила храм твій! Цить! Вона умерла!

І як се я ще доси не вдурів?
І як се я гляджу і не осліпну?
І як се доси все те я стерпів
І у петлю не кинув ся коніпну?
Аджеж найкрасший мій огонь згорів!
Аджеж тепер по вік я не окріпну!
По вік калїка! Серце гадь пожерла,
Сточила думи всї! Вона умерла.

Лиш біль страшний, пекучий в серці там
Все заповнив, усю мою істоту.
Лиш біль і се страшенне: бам, бам, бам,
А слїз нема, ні крови ані поту.
І меркне сьвіт довкола і я сам
Лечу кудись в бездонну стужу й слоту.
Ридать! кричать! — та горло біль запер.
Вона умерла! — Ні, се я умер.

Гр. Семешко.

З СИБІРСЬКИХ СПОГАДІВ.

(Передрук заборонений).

24. Корнет Савин.

(Конець).

Щоби добре уявити собі, яким то талановитим шахраєм був Савин, досить пізнати таку з його безчисленних подій:

По смерти його батька лишила ся йому спадщина, але дуже мала, всього кількадесять десятин землі. Що вони були варті ті нещасні десятини для Савина, чоловіка привикнього мати діло з сотками тисяч і навіть з міліонами? Для чоловіка обїхавшого увесь сьвіт?

До того-ж землї тої навіть спродати не можна було, позаяк вона вже кілька разів була обдовжена в банках. Алеж як би то Савин утерпів сидїти без дїла?! Оголосив він у московських часописях, що для його маєтків потрібно ріжних слуг з кавціями. Мав на гадці скористати ся тими кавціями, але стало ся для нього богато лїпше, ніж він сам того сподївав ся. Прийшов до нього наймати ся якийсь не то селянин, не то салдат резервовий, по назвиску Іван Сазонів.

Сказано, що хто про що дбає, то той і має, або: на ловця і зьвір біжить. Талановита до шахрайства голова Савина зразуж нарисувала собі плян великого і сьмілого шахрайства. А річ ось у чім: В губернськім місті Тулї був дуже богатий купець і фабрикант Іван Сазонів. Маєтки сього Сазонова виносили кілька міліонів вартости; сам він був чоловіком порядним, дїла свої провадив добре і на всї околиці рахував ся чоловіком, що має всюди великий кредит.

Випадково стало ся так, що той чоловік, котрий прийшов наймати ся до Савина, нікому незвісний, бездомний робітник, мав назвиско також Іван Сазонів. Що-ж робить Савин? Погодивши ся з тим чоловіком за дуже добру плату, що він буде робити все, що йому Савин скаже, Савин поїхав з тим чоловіком до купецької управи в Тулї, заплатив ґільдію і зробив свого робітника „тульським 1-ної ґільдії купцем“, а далї звелїв йому писати на імя його, Савина, векслї. Коли таких векслїв було зроблено на кількасот тисяч, він поїхав по ріжних містах Росії і взяв на ті векслї гроші. Заки банки дали сї гроші, довідували ся наперед через своїх аґентів в Тулї, чи векслї 1-ної ґільдії купця Івана Сазонова щонебудь варті, але всї відповіди були занадто добрі — купець Сазонів стоїть дуже добре, має маєтки великі. Дотичний банк давав на ті векслї гроші, а Савин їхав у друге місто, до другого банку і реалїзував там решту векслїв.

Чи могло-ж прийти в голову банкам і їх тульським аґентам, що річ іде не про всїм звісного купця Івана Сазонова, чоловіка занадто богатого, а про когось иншого? Але формально то й той инший був купцем Сазоновом, бо він же заплатив за се ґільдію (відповідну оплату в купецькім товаристві).

Пройшов якийсь час, Сазонів гроший не платить, а банки посилають йому упімненя. Купець страшно переполошив ся, післав у банки повідомленє, що він ніяких векслїв Савину не давав і навіть зовсїм Савина не знає. Банки післали своїх адвокатів до Савина; адвокати погрозили йому судом, а він посьміяв ся їм в лице, закликав свого робітника Івана Сазонова, показав адвокатам його купецькі документи і заявив; що ті векслї давав йому не той купець Іван Сазонів, а другий Іван Сазонів, теж тульський купець; а що банки не перевідали ся як слїд про кредитний стан сього другого Сазонова, і дали під його векслї гроші, то то їх вина.

Так нічим і скінчила ся та справа.

Підчас вибуху теперішної війни Савин сидїв у тюрмі в Петроградї, очікуючи суду за чергове шахрайство, але йому і на сей раз удалось оправдати ся. Але хоч суд його увільнив від кари, то адміністрація заслала його на Сибір яко відомого шахрая, з котрим клопоту не позбудеш ся. Заслала його іменно в Нарим, позаяк він був тепер уже і не корнет і не дворянин, а приписаний до наримської міщанської громади яко міщанин із засланих поселенців.

Нічого отже дивного не було в тім, що приїзд сеї „птиці“ на засланє зробив цїлу сензацію. Якраз того часу, як його привезено, я був у поліції. Ні пристава (комісаря), ні його помічника не було, а було кілька стражників.

В канцелярію зайшов високий, вродливий дїд, з довгою рижою, трохи посивілою бородою, віку так на яких 68—70 лїт. Був він прямий як палка, держав ся з гордою повагою і убраний був занадто добре. Се власне був знаменитий міжнародний авантурист і шахрай корнет Савин, колишний претендент на болгарський престол.

Удаючи з себе важного пана, Савин запитав у стражників:

— Чи я можу найти тут французьку кухню? Є у вас порядні готелї?

Переглянулись між собою стражники, усьміхнулись, а далї старший і каже:

— Ви, пане Савин, знаєте, що в нас є, бо ви-ж уже бували в Наримі. Як що не помиляюсь, то ви і міщанином нашим числитесь?!

— Був... якось-то проїздом років з 20 тому назад, алеж певно місто за сей час виросло?

— Не тільки не виросло, а навіть поменьшало, а про готелї нічого й думати. Що більше, я думаю, пане Савин, що ви навіть і кімнати собі не найдете, позаяк у нас тепер все переповнене засланцями.

— Ну, то може у вас є які громадські будинки, де-б я міг перебути, поки найду собі мешканє?

— Громадські будинки є, пане Савин, але навряд, чи будуть вони підхожі вам? З громадських будинків у нас, бачите, тільки і є, що пожарна шопа, холерний барак, та от холодна (вязниця) при поліції!

Шутки на бік, але чоловікови в самім дїлї не було де ночувати. Ніхто з нас, засланців, пускати до себе такого „товариша“ не хотів, бо знав, що потім лиха не позбудеш ся. Не пускали його і Наримчани, памятаючи його дикі подїї підчас першого його засланя в Нарим.

Цїлий день бродив старий по улицях, а ночувати пійшов до шпиталю. На другий день, при помочи поліції, він найшов собі мешканє десь на передмістю Нариму, але довго там не нажив ся. Через тиждень хазяїн дому прибіг у поліцію просити о поратунок перед столівником, котрий у нього жиє, їсть і пє, а замісць плати гроший бє самого хазяїна. Поліція виселила Савина в село Луговське, 4 верстви від Нариму. Се не мішало Савину що дня бувати в Наримі і робити ріжні проступки. Так наприклад він зайшов непрошено в мешканє засланого інжиніра барона П. А. фон Корфа, а коли той попросив Савина вийти зі свого дому, він накинув ся на нього і побив. На барона А. О. фон Майделя Савин напав у самій канцелярії пристава, але того уратували жандарми. Таксамо напав скрито в поліції і на мене, а позаяк се було для мене зовсїм ненадійне, то й успів ударити, але його зараз злапали стражники. На улиці в місті напав на засланця, Поляка Яблоньского, але на поміч тому підіспіли його товариші і вратували. Кидав ся він, мов божевільний, на всїх, хто тільки відмовляв ся заходити з ним в компанію. Одного разу зайшов він до засланця Присяжнюка, селянина з Київщини, і коли той попросив його вийти з хати, накинув ся на нього і хотів побити, але Присяжнюк оказав ся сильнійшим від нього, побив Савина і викинув його з хати.

Кому иншому за такі вчинки довелось би довго в тюрмі сидїти, але поліція, не знати чого, дуже панькала ся з Савином і се тільки підбадьорювало його на нові злочинства. Найбільше діставало ся від нього Жидам. Дійшло було до того, що Жиди, стративши надію, що поліція може їх захистити від Савина, зібрали цїлу компанію, з молодших людий, щоб раз на завше провчити Савина і відбити в нього охоту кидати ся на людий. Але до того не прийшло, бо Савина заарештували. А стало ся се так:

Я подав на Савина скаргу губернаторови і той засудив його адміністраційно на місяць арешту, або на 100 рублїв кари. Савин думав відбрикати ся від сеї кари; не хотів ні під арешт сїдати, ні гроший платити. Колиж його силою забрали до арешту, він вийняв 100 рублїв, заплатив кару і його випустили. Се було 1. мая 1915 року, а 9. мая приїхав з Томска в Нарим жандармський полковник Стацкевич і арештував Савина за те, що він в своїх розмовах з кримінальними засланцями оскорбив государя. Арештованого Савина повезли до Томска в тюрму. Дня 30. липня того-ж таки року відбув ся над ним суд, котрий засудив його на довічне засланє на Сибір, але його вже не повернули назад в Нарим, а повезли до губернії іркутської.

Здавалось би, що в такім малім місті як Нарим для Савина, по його фаху, роботи не найдеть ся; до того-ж його всї там добре знали яко звісного шахрая. Але він і тут зумів „підкувати“ кількох людий, у котрих визичив коло пів тисячі рублїв гроший, розуміє ся без відданя. Колиж пустив ся був на шахрайства, то зараз же його й злапали. Нарим не таке велике місто, щоб якінебудь подїї зараз же і не викрились, і тому то, коли Савин через свого помічника, кримінального засланця Цехновіцера, хотів продати реклямований плякат одної бельгійської друкарні, котрий видав був за дійсну акцію гіпотечного банку в Персії, то зразуж і піймав ся. Про се шахрайство розпочало ся слїдство, але скоро Савин був заарештований жандармами по иншому дїлови і засуджений.

Перебуваючи на засланю, Савин богато разів звертав ся до міністра війни з просьбою, щоби він приймив його до війска, яко бувшого офіцира, але той відмовив. Нам же Савин говорив, що як би свого часу дурний амбасадор Нелїдов не нашкодив був йому в його справі занятя болгарського престола, то був би він тепер царем Болгарії і не сидїв би так як довгоносий Фердинанд (се було ще в тім часї, коли Болгарія стояла поза війною), а повів би „братушек“ на Австрію і Німця.

Отже уряд не оцінив „патріотизму“ Савина і замісць того, щоб пустити свого знаменитого міжнародного шахрая на війну яко офіцира, засудив його на довічне поселенє на Сибіри.

ДОПИСИ.

З PHILADELPHIA, PA.

Відчит п. Семешка.

Відчит п. Гр. Семешка про засланців на Сибіри, що був уладжений в галї Меркантіл, відбув ся дуже красно. Послухати сумних, але занадто цікавих оповідань п. Семешка про страшні подїї на Сибіри зібрало ся майже 1.500 осіб.

В передмові до своїх оповідань п. Семешко сказав: „За короткий час мого перебуваня в Америцї менї довело ся здибати богато Українців-Галичан в Сан Франціско, Шікаґо, Рочестер і, Ню Йорку і в инших містах. Що мене найбільше вразило і здивувало, так се те, що Українці з Галичини зовсїм не знають Росії і все те погане, що доходить сюди про Росію, всї ті звістки про здирства і надужитя над людом, особливо тепер, підчас війни, Галичани валять на Росію. Шановна громадо! В сїм є дуже велика і прикра для нас, підданих Росії, помилка. Є дві Росії! Росія—уряд і Росія—загал. Сї дві Росії — се два ворожі табори, котрі вже майже сто лїт ведуть між собою безперестанну війну, по розмірам меньшу ніж нинїшна сьвітова війна, але по наслїдкам не меньше страшну. Загал Росії бореть ся зі своїм урядом так, як свого часу боров ся загал Франції, як боролись і ви в Галичині за рідну мову, за школи, віру, за право бути признаними урядом Українцями.

„Загал Франції був щасливійший від російського; він здобув собі републику. Дечого добили ся і ви... Загал російський ще бореть ся і я певний у тім, що вже недалеко ті часи, коли і він добуде собі ріжні свободи.

„Своєю передмовою я хочу сказати вам, шановна громадо, що все те, що я буду оповідати далї, відносить ся тільки до Росії урядової, котра підчас війни давила не тільки Галичан і замешкалих в Росії Німців, але й своїх підданих; своїх давила навіть більше, бо уважає їх за страшнійших ворогів ніж підданих воюючих з Росією держав. Наслїдком боротьби російського загалу зі своїм урядом тюрми Росії і великі простори Сибіри ніколи не бувають порожними“.

В промові, що тягла ся годину, п. Семешко розказував, як і за що підчас війни арештували людий, як провадили їх на Сибір і як, та в яких невідповідних умовинах жиють засланці взагалї, а зокрема Галичани, і скінчив свою промову просьбою: допомогти нещасним засланцям грошево, бо вони також є жертвами війни і становище їх на Сибіри богато гірше ніж тих, що лишили ся у зруйнованім старім краю. Вони мусять жити лише з урядової пенсії, що виносить на місяць заледви 7 рублїв і 70 копійок.

По промові п. Семешка зарядження збірку жертв. Зібрані гроші передано місцевому сьвященикови о. Гурянському, а він відішле їх на Сибір.

Другий відчит п. Семешка в Філядельфії на мітинґу російського товариства запомоги політичним засланцям на Сибірі відбудеть ся дня 5. падолиста б. р.

КАРТИ Й БІЛЯРД.

Сумно менї, сумно, як себе спитаю,
Де моя веселість? — Її тут не маю.
Веселости моя, деж ти ся подїла,
Чи в морю втонула, чи в безвість влетіла?
Вітер повіває, суха гилька впала;
Вже моя веселість на віки пропала.
Як си нагадаю про рідний край милий,
Як там усї люди веселенько жили —
А тут нема того, тут гірко живеть ся,
Не одному в нуждї тут вмерти прийдеть ся.
Край сей є богатий, всїх може кормити,
Але самі люди хочуть в нуждї жити.
Неодин тут тяжко на той гріш працює,
При картах й білярдах відтак промарнує.
Його дїд і тато білярду не видів,
А він вже бідака коло нього знидів.
В краю жінка й дїти з голоду вмирають,
А татуньо тутки собі в білярд грають.
Заганяють бідні „качки“ по готелях,
Доки їм полісман „ліжка не постелить“.
Знають вони добре тут „ліжка стелити“ —
Пять, десять долярів ще й добре набити.
Не лїпше ті гроші до дому післати,
Щоби жінка мала за що дїти вбрати?
Діточок убрати та хлїба купити
І чорну годину щоби перижити?
Татуньо не дбає, бо веселість має,
За жінку забув вже, за дїти не знає.
Дїти ся питають рідненької мами:
„Коли тато вернуть й поговорять з нами?“
„Цитьте дїти, цитьте, буду лист писати,
За широке море буду посилати.
„Мужу мій коханий! Що там пороблявш,
Чому нас нещасних навіть не згадаєш?
Коли вже про мене нічого не дбаєш,
То спімни хоч дїти, котрі тутки маєш!“
Тато дістав листа й рукою лиш кивнув,
Наклав жінцї й дїтям і лист в огонь кинув.
У великім горю забаг він поради
Та пійшов у місто шукати розради.
А де її знайде? — Там, де в білярд грають,
Де всї горя й смутки трунком запивають!
Та не довго буде вживати розкоший;
Доти погуляє, доки стане гроший.
А як вже не стане за що в білярд грати,
Тодї до роботи — камінє лупати.
А там при роботі в годину проклятуу
Камінь лиш придусить... От маєш заплату.
Хто гроші марнує, про дїти не знає,
Того така доля все в житю чекає.

* * *

Схаменіть ся люди, киньте свої блуди,
Най гріш все в кишени на прикрий час буде.
Гаразду зазнають ваші жінки й дїти,
Без кавалка хлїба вже не будуть млїти.

Джерзи Сіти, Н. Дж., 21. вересня 1916.

С-р-н М.

КОРОЛЬ БЕЗ НІЯКОГО ЗНАЧІНЯ.

—o—

Деж у сьвітї є такий король, котрий не мав би ніякого значіня? Диво! А воно справдї так і є. Таким королем є анґлїйський король Юрій V. Ізза того він у теперішній війнї грає між пануючими замітну ролю.

На основі конституції анґлїйський король має трохи власти, але в буденних подїях він не може виказати її в практиці, коли не хоче опинити ся на вигнаню.

Анґлїйський король є головним командантом анґлїйської армії і маринарки, але се лише титули.

Король Юрій V. мусить повинувати ся ухвалам державних законодатних тїл. Його „вето“ не має найменьшого значіня. На сїй основі між Анґлїйцями приняла ся глумлива приповідка: „Коли би міністри предложили королеви до підпису вирок смерти на нього самого, то він мусїв би його підписати“.

Анґлїйський король є провізорично паном житя і смерти своїх горожан, але в дійсности ся власть находить ся в руках міністра внутрішних справ. Королеви прислугує право іменованя міністрів, але в дійсности се робить парлямент, а король мусить лише потвердити вибір. Жінка короля не має на стільки права, щоби могла після своєї вподоби вибирати собі надворні дами. На се є окрема „партія“, яка дає королевій відповідні вказівки.

Одно лише королеви дозволено: він може після потреби і вподоби надавати медалї собі й иншим, котрих він уважає гідними такого відзначеня.

РОЗДУМУВАНЯ ПІД ОСІНЬ.

Кінчить ся лїто, кінчать ся горячі і довгі днї, а натомісць надходить холодна осінь зі своїми чимраз довшими вечерами.

Цїлий рік можна би подїлити на дві части. Одна часть — се весна і лїто; друга — осінь і зима. Перша часть належить більше до нашого тїлесного розвою, а друга є присьвячена розвоєви людського знаня. Обі ті части кождий чоловік повинен використати для себе самого.

Про першу часть біжучого року, про весну і лїто, дарма вже говорити. Вона вже проминула і більше до нас не верне... Час би кождому з нас зробити повне зіставленє користий, які вдало ся нам здобути протягом того часу. Чи ми зробили що доброго для нашого тїлесного здоровля? Чи ми памятали, що весна і лїто були призначені для розвитку нашого тїла і для поправи нашого здоровля, чи може за той час неодин з нас стратив здоровлє?

Нам треба думати тепер про другу часть: осінь і зиму. Їх ми не можемо байдужно пропустити. Час сей кождому з нас треба використати. А якжеж його використовувати?

Надходять довгі вечері, а прийдуть ще довші. Зужиймо ті вечері для нашого духового розвитку. Не марнуймо їх, бо се велика втрата. Вони більше до нас не вернуть ся! А шкода, велика шкода буде, коли кождий з нас не постарасть ся зужити їх на корм свого ума. Читаймо книжки, читаймо часописи. Вивчуймо на память важнійші імена, дати і подїї з історії нашого народу і нашої землї. Читаймо часописи, щоби знати, що у сьвітї дїєть ся. Читаймо часописи, але свої рідні і то не такі, в котрих лайка і очерненє стоїть на дневнім порядку, бо з них нічого путнього не навчимо ся.

Інтересуймо ся своїм окруженєм, житєм і буденними подїями, а коли будемо вже прощати зиму, то кождий з нас переконасть ся, що він вже не той-самий, що був рік передтим. Кождий переконасть ся, що він вступив уже в слїди доброго, чесного і розумного житя. А коли вже на початку весни згадаємо про минувшу осінь і зиму, то й жалю нам не буде, що вони проминули. Не буде нам жалю, бо ми використали їх на добрі цїли і рівночасно можемо зі сьвіжими силами повитати весну.

Осінь і зиму призначім на корм нашої душі. Промостїм сьвітлови знаня і науки дорогу до наших серць, даймо йому огріти нашу душу. Позвольмо свому серцю впити ся чаром краси. А набравши нових і сьвіжих сил, ідїм дальше бодро і відважно в житєву боротьбу, в котрій має викувати ся доля наша і наших дїтий; доля українського народу і нашої рідної Вітчини-України.

Я НЕ ВСИЛІ ВАМ СПІВАТИ.

Було й я колись співала
Житя пісню і обнови,
Про палке, палке кохане
І про щасте у любови.

І про ті рожеві мрії,
Про лїта мої дівочі —
Було й я колись співала
В тиші місячної ночі...

А тепер то всьо нічим є;
Втихли, сплять чарівні тони,
А бренять якісь болючі..,
Ох! Мій край у крови тоне...

Там, де цвили мірти й рожі,
Тепер там є кладовище,
Там не чути вже нічого,
Лише вітер свище, свище...

То-ж не всилі я співати
Про троянди і лелії,
Бо вже згадка про могили
Убиває мої мрії.

Анастазія Рибак.

Філядельфія, Па., 23. вересня 1916.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Мілітаризм в американських школах.

Ухвалений недавно нюйорськими стейтовими властями закон, аби у всіх школах згаданого стейту впровадити примусову науку військових вправ, увійшов вже в житє з днем 25. вересня б. р. В кождій публичній і приватній школі всі діти, не виключаючи і дівчат, висше 8 літ житя, будуть вправляти ся оружем 20 хвиль денно. Комісія образованя в стейті Ню Йорк видала таке розпорядженє: „Заводить ся примусову програму на біжучий рік, після якої щоденно 20 хвиль кожда дитина мусить учити ся військової штуки". Розпорядженє се відносить ся до всіх 10.000 шкіл у стейті.

Радять ґаздиням печи свій хліб.

З причини, що деякі пекарні вже підвисшили ціну хліба і сподівають ся ще більше підвисшити, нюйорська комісія мір і ваг радить, аби ґаздині пекли хліб у себе дома. Коли родини підуть за порадою сеї комісії, тоді 12 фунтів хліба буде їх коштувати 30 центів. При печеню хліба треба уживати: 4 кварти мішаної муки (24 центи), 2 столові ложки смальцю (сім осьмих цента), 2 ложки соли (1/8 цента), за 2 центи дріжджа, за 1 цента цукру і за 2 центи иншого розчину. Тоді хліб буде цілком добрий.

Сьвятковане 50-лїтного ювилею заложеня міста Скрентон, Па.

В днях 2. до 7. жовтня б. р. місто Скрентон, Па., буде обходити 50-лїтний ювилей свого істнованя. Років тому 50 почали перший раз будувати люди доми на тім місци, де нині Скрентон. Нині се місто числить 150.000 мешканців і є промисловим (уголь) осередком повіту Лакавана. Комітет сьвяткованя ювилею 50-лїтного істнованя міста запросив до участи всі живучі там національности, а також і Українців. Український комітет кличе всіх українських іміґрантів, проживаючих в Скрентоні, щоби спільно під українським прапором взяли участь в походї улицями міста. До українського комітету вибрані: о. Лев Левицький, предсїдатель; п. М. Дучак, касієр і н. Ев. Якубович, секретар.

Російська мова у вашінґтонськім унїверситетї.

У вашінґтонськім університетї з початком біжучого шкільного року почнуть ся виклади російської мови і літератури. Гроші на сю ціль дав звісний мільонер С. Гілл.

Страйколом пострілив юнїйного орґанізатора.

Неґер Дж. Мілєр, страйколом з Нарк, Н. Й., пострілив Т. Гуза, тамошнього орґанїзатора юнії робітників, працюючих у фабриці паперу. Гюз направ на Мілера, щоби він пристав до юнії і боров ся разом зі страйкуючими робітниками в тамошній фабриці паперу „Пірмонт". Розярений Неґер витягнув револьвер і стрілив до Гюза. Постріленого забрано до шпиталю, де він бореть ся зі смертию.

Задумали продовжити канал Ірі.

Нюйорська торговельна палата на одним зі своїх засідань ухвалила продовжити канал Ірі. Новий канал має зачинати ся від міста Джексонбурґ і буде получений з озером Онейда. Канал Ірі є найбільшим каналом у Злучених Державах. Він починаєть ся в Бофало від озера Ірі і лучить ся аж в Олбани з рікою Гудсон. Він є довгий на 363 миль і коштував 10 міліонів долярів. Для ужитку народлавства відданий 1825 року.

Невдала хитрість.

До Ню Йорку прибув автомобілем М. Карпентер, купець з Вічіта Фолс, Тексас. Він оповідає, що їхав до Ню Йорку цілий місяць; за той час уїхав 4.621 миль дороги і переїхав через 20 стейтів. Ціль його подорожи, як він заявив, була велика. Він думав, що в Злучених Державах вибухне зелізничий страйк і він тоді потрафить заробити великі гроші, бо буде при помочи автомобілів провадити торговельні зносини одного міста з другим. Тиждень перед закінченєм страйку він вибрав ся в дорогу, щоби можна в тій справі порозуміти ся з купцями більших міст. Але страйку нема і штучка йому не вдала ся, тому він мусить повертати назад з автомобілем до свого міста в Тексас.

Одна женщина воює з 18. мущинами.

На одним трамваю в Шікаґо, Ілл., прийшло до непорозуміня між трамваєвим кондуктором і женщиною, знаною під іменем амазонки Анни Лоренс. Заки пасажири могли се завважити, женщина кинула ся на кондуктора і почала обкладати його своїм здоровезним пястуком. В кілька хвиль пізнїйше надбіг поліцман, але побачивши, що не дасть собі сам ради з женщиною, покликав ще 17 поліцменів до помочи. Ледви вдало ся тоді уратувати кондуктора з рук розлюченої баби. 6 поліцменів провадило її до суду.

Жонаті люди жиють довше.

Дотепер запевняли і ще запевняють, що нежонатий мущина жиє довше ніж жонатий. Сим запевненям перечать американські асекураційні товариства, котрі кажуть, що власне люди жонаті жиють довше. З практичного житя асекураційних орґанізацій досліджено, що в лїтах 30 до 50 умирає два рази більше нежонатих ніж жонатих. На 100 жонатих у віцї 50 до 80 лїт умирає аж 150 нежонатих. Для добродійних товариств є безпечнійше приймати в члени людий жонатих ніж нежонатих.

Автомобілеве місто.

На основі нового урядового звіту міста Дітройт, Міш., воно числить 820.778 мешканців, отже є з ряду 5-тим найбільшим містом у Злучених Державах. Перед шістьма роками Дітройт числив 465.766 мешканців. Найбільше інтересним є розвій автомобілевого промислу в тім місті. Дітройт є найбільшим автомобілевим містом у Злучених Державах і на цілій земській кулї. Можна сподївати ся, що в 1920 роцї Дітройт зросте понад 1 міліон мешканців.

КАНАДІЙСЬКІ ВІСТИ.

Шкільний закон в українській мові.

Правительство провінції Саскачеван вже кілька місяців тому видало шкільний закон в українській мові. Копію сього закона можна дістати в департаменті просьвіти в Саскачевані.

Посилка гроший до Австрії уважаєть ся нарушенєм закона.

Сими днями канадійські судові власти в Торонто, Онт., розбирали справу п. Кнапка. Його оскаржено перед суд з тої причини, що він посилав гроші своїй родині, потерпівшій у війні в Галичині. Судія переглянув справу п. Кнапка і присудив йому кару 100 долярів гривни або 3 місяці арешту, кажучи, що піддержувати торговельні зносини з „ворогом" є великим злочином. Посилку гроший, хоч би вона була призначена для голодних мешканців ворожої держави, уважаєть ся за нарушенє закона.

„Свобода преси" в Канаді.

З Вінніпеґу доносять про арештованє двох тамошних редакторів. Є ними Едвард Бек і Нокс Меді. Їх засуджено на 4-місячну вязницю і на заплату 500 долярів гривни. Ся кара постигла їх за се, що вони критикували комісію рільничої колеґії „його величества". Б. Р. Бекон, редактор иншої анґлїйської ґазети у Віннипеґу, засуджений на 2 тижні арешту і 100 долярів гривни, а репортер тої-ж ґазети С. Бек — на 1 місяць арешту.

Жадають нових жовнїрів.

Доносять з Оттави, столиці Канади, що тамошні державні власти мусять звербувати 400.000 жовнїрів для Анґлії і то в найблизших днях. Таке розпорядженє вийшло від анґлїйського правительства в Лондоні.

В Онтеріо замкнули шинки.

З Торонто доносять, що ціла провінція Онтеріо замкнула шинки (салуни) в суботу 16. вересня. Так рішив кабінет правительства в Онтеріо.

Жнива й фармери.

Саскачеванські Українці-фармери вдоволені зі сьогорічних жнив, коли зважити сумні відносини в других частях Канади. В Саскачевані було граду, ржі і морозу аж забогато, але нащаєтє більшість українських кольоній в північнім Саскачевані мають гарний намолот. Молотять по 15 до 35 бушлів пшениці з акра. Овес знаменитий і видає по 50 до 75 бушлів з акра.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Переслїдуванє Українців.

На підставі „підозріня о українську пропаґанду" адміністраційним розпорядженєм вислано із Харкова українського письменника і суспільного діяча, Гната Хоткевича. Засланому відібрано право вступу до столичних і університетських міст в Росії на протяг 3 лїт.

Засуд редактора.

Дня 10. мая в московськім окружнім суді розбирали справу редактора журналу „Украинская Жизнь", Я. А. Шеремецинського. Його обвинено за поміщенє статї С. Єфремова в 11. числї названого журналу за 1913 рік.

НОВИНКИ.

Нема гроший — нема й ідеї!

Кандидати богословія в Росії, покінчивши в сім році духовні академії, оставляють свій фах і записують ся на инші факультети, більше платні. Синодови грозить небезпека остати ся без духовних кандидатів. Причиною, що кандидати богословія покидають свої факультети, є правдоподібно мала платня. Звісно, що Росія заперестала вже викидати грубі суми гроший на пропаґанду цареславя в Европі. Ще лише цареславна місія в Америцї дістає царську підпомогу.

Російські женщини при зелізничій службі.

Російське міністерство доріг оголосило лїсту женщин, занятих при зелізничій роботі на місце мущин. Лїста виказує повне число 12.000 женщин. Працюють вони яко кондуктори, палячі, начальники стацій, портери і т. п.

Замордованє угорського посла Раковція.

Телеґрама з Лондону доносить про замордованє угорського опозиційного посла Белї Раковція. Се мало стати ся 3 тижнї тому. Раковцій був послом до угорського парляменту і стояв все в опозиції до пан-ґерманських ідей. Чи ся вістка є правдою чи лише звичайною поголоскою, — не знати.

Нїмецькі соціялісти за дальшим веденєм війни.

З Лондону доносять, що на загальних зборах нїмецької партії соціялїстичної принято 251 голосами проти 5 резолюцію, в якій говорить ся, що треба так довго бороти ся, доки вороги не згодять ся на мир, який би запевнив політичну і територіяльну цілість Німеччини та її економічний розвій.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЮТИКА, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 55, повідомляє своїх членів і всіх инших Українців, що на послїднім мітінґу зістали вибрані слїдуючі урядники: С. Рибак, предс.; Н. Яцко, заст. предс.; А. Грицай, секр.; М. Граб, заст. секр.; Д. Хоптяний, кас.; Б. Білїнський, заст. кас.; Н. Дюґів і М. Гуміцький, контрольори; М. Ваґнер, догл. хорих; Н. Гребеняк, дверник. Слїдуючий мітінґ відбудеть ся в першу неділю по першім (8. жовтня). — М. Граб, секр.

ПОДЯКИ.

Складаю сердечну подяку Хв. Гол. Урядови У. Н. Союза за вислану мені нагороду, то є відзнаку. Заохочена сею нагородою, я обіцяю, що буду працювати і старати ся, щоби У. Н. Союз мав як найбільше число членів. — Парася Слота, секр. 151 відділу в Алентавн, Па.

Складаю сердечну подяку Гол. Урядови У. Н. Союза за дарунок, який я отримав, то є шпильку до краватки. Дай Боже, щоби наш Український Народний Союз зріс о тисячі нових членів. Честь Орґанізації і Урядови У. Н. Союза за сей порядок, добробут і поміч для вдів і сиріт. Желаю многих лїт тим, котрі занимають ся справами нашої орґанізації і старають ся о порядок і добро народнє. Нехай Бог їх благословить! — Николай Кузан, секр. Тов. св. О. Николая, від. 225 в Деслодж, Мо.

Ант. П. Чехов.

НІЧ ПЕРЕД СУДОМ.

(Оповіданє підсудного).

— Пане, біди не минути! — сказав візник, звертаючи ся до мене і показуючи батогом на заяця, що перебіг нам дорогу.

Я і без заяця знав, що моя будуччина розпучлива. Їхав я в с—ий окружний суд, де був звневолений засісти на лаві обжалуваних за двоженство. Погода була страшна. Коли я в ночи приїхав на почтову стацію, то мав вид чоловіка, якого обліпили снігом, облили водою і сильно висікли — а до того я озяб, промок і був оголомшений монотонним трясенєм воза в дорозі. На стації стрінув мене стацийний дозорець, високий чоловік в калісонах з синими пругами, лисий, заспаний і з вусами, які — як здавало ся — росли з ніздрів і не дозволяли йому нюхати.

А понюхати — признаю ся — було що. Коли дозорець, бормотячи, сопучи і шкрабаючи себе за ковніром, отворив двері до стацийної „кімнати" і мовчки вказав мені ліктем на місце мого спочинку, мене обняв густий запах квасу, ляку і роздавленої блощиці — і я мало не задавив ся. Бляшана лямпочка, що стояла на столі і освічувала деревляні непкрашені стіни, коптіла, як головня.

— Алеж і бомб у вас, сеньоре! — сказав я, входячи і кладучи валізу на стіл.

— Дозорець понюхав воздух і недовірчиво покивав головою.

— Пахне, як звичайно — сказав він і пошкрубав ся. То вам таке з морозу. Візники при конях сплять, а пани не пахнуть.

Я відправив дозорця і почав оглядати своє хвилеве приміщенє. Канапа, на якій я мав лячи, була широка, як ліжко на дві особи, оббита восковим полотном і була холодна, як лід. Крім канапи в кімнаті були ще: велика зелізна піч, стіл зі згаданою лямпочкою, чиїсь шапки, чиясь ручна подорожна торба і параван, що загороджував кут. За параваном хтось тихо спав. Оглянувшись, я постелив собі на канапі і почав роздягати ся. Мій ніс скоро привик до вони. Знявши сурдут, шаравари і чоботи, я без кінця натягав ся, підсьміхував ся, корчив ся, а дальше підскочив біля зелізної печи, високо підносячи свої босі ноги... Сі підскоки мене ще більше загріли. Лишало ся ще після того розтягнути ся на канапі і заснути, та тут лучила ся маленька пригода. Мій погляд упав ненадійно на параван і... уявіть собі мій переляк! Зпоза паравану глядїла на мене жіноча головка з розпущеним волосєм, чорними очинятами і вищиреними зубочками. Її чорні брови піднимали ся, на щеках грали маленькі ямочки — очевидно, вона сьміяла ся. Я змішав ся. Коли головка завважала, що я її побачив, також змішала ся і сховала ся. Немов би винуватий, потупивши зір, я смирненько попрямував до канапи, ляг і накрив ся шубою.

„Яка пригода! — подумав я. — Отже вона бачила, як я скакав! Негарно!..."

І пригадуючи черти ґарненького личка, я поневолі розмріяв ся. Образи, один красший від другого і більше захоплюючий снували ся в моїй уяві... і... немов би за кару за грішні мисли, я нараз почув на своїй правій щоці сильний, пекучий біль. Я схопив ся за щоку, нічого не зловив, але догадав ся, в чім діло: запахло роздавленою блощицею.

— Чорт знає, що таке! — почув я в той сам час жіночий голосок. — Проклятї блощиці мабуть зісти мене хотять!

Гм!... Я згадав про свою добру привичку, брати все з собою в дорогу перський порошок. І сим разом я не спроневірив ся моїй привичці. В яку секунду я витягнув з валізи бляшанку з порошком. Лишало ся тепер запропонувати ґарненькій головці середник від „енциклопедії" і знакомість готова! Але як се зробити?

— Се страшно!

— Пані — сказав я можливо солоденьким голосом. — О скільки я зрозумів ваш останний оклик, вас кусають блощиці. У мене є перський порошок. Коли зволите, то...

— Ах, прошу!

— В такім случаю, я зараз... лише надягну шубу — утішив ся я — і принесу...

— Ні, ні!... Ви крізь параван подайте, а сюди не заходіть!...

— Я й сам знаю, що через параван. Не лякайте ся, преціпь я не баши-бузук...

— А хто вас знає! Наріз з вас проїзжий...

— Гм!... А колиб навіть і поза параван. Тут нема нічого незвичайного... тим більше, що я доктор — збрехав я — а доктори, частні пристави і дамські фризієри мають право вдирати ся в приватне житє.

— Ви правду кажете, що ви доктор? Серіозно?

— Слово чести. Чи дозволите, щоби я приніс вам порошок?

— Ну, коли ви доктор, то прошу... Але на що вам трудити ся? Я можу до вас вислати мужа... Федю! — сказала брунетка, обнизивши голос. — Федю! Та збуди ся, ледаре! Встань і пійди за параван! Доктор такий ласкавий, він хоче нам дати перського порошку.

Приява за параваном Федя була для мене приголомшуючою новиною. Мене немов би ударило обухом... Мою душу наповнило почуванє, яке, по всій імовірности, досьвідчає курок оружя, коли не випалить; і совісно, і досадно, і сумно... В мене на души стало так погано і таким огидним видав ся той Федьо, коли вийшов зпоза паравану, що я мало не крикнув: „карау!"

Федьо був високим, жилавим чоловіком, літ пятьдесяти, з сивими бокобородами, зі стисненими урядничими губами і з синими жилками, які без порядку бігали по його носі; він був в шляфроці і пантофлях.

— Ви дуже ласкаві, пане доктор... — сказав він, беручи від мене перський порошок і вернув до себе за параван. — Мерсі... І вас захопила завеpуха?

— Так... — пробормотав я, кладучись на канапу і з завзятєм натягав на себе шубу. — Так!

— Так... Зіночко, по твоїм носику біжить блощиця! Дозволь, що я її здійму!

— Можеш — засьміяла ся Зіночка. — Не зловив! Статський совітник, всі тебе боять ся, а з блощицею справити ся не вмієш.

— Зіночко, при чужім чоловіці... (зітхає). Вічно ти... Їй Богу...

— Безроги, спати не дають! — проворкотів я, сердячи ся, сам не знаю чому.

Однак скоро супруги утихли. Я замкнув очи, старав ся про ніщо не думати, щоби уснути. Однак минуло пів години, година... а я не спав. Конець кінцем і мої сусіди почали рухати ся і почали шепотом перемовляти ся.

— Дивна річ, навіть перський порошок нічого не помагає! — пробормотів Федьо. — Так їх богато тих блощиць! Доктор! Зіночка просить, аби я вас спитав: чому то блощиці так погано пахнуть?

— Ми розговорили ся. Поговорили про блощиці, погоду, руську зиму, про медицину, на якій я так мало розумію ся, як на астрономії; говорили також про Едісона...

— Ти, Зіночко, не вяжи ся...: Преціпь він доктор! — почув я шепіт після розмови про Едісона. — Спитай без церемонії... Нема чого боятн ся. Шервецов не поміг, а сей, може бути, і поможе.

Спитай сам! — прошептала Зіночка.

— Доктор, — звернув ся до мене Федьо; — чого у моєї жени буває давленє в груди? Кашель, чи знаєте... давить... немов би так щось запекло ся... знаєте...

— Се довга історія, відразу годі сказати... — старав ся я, щоби виховзнути ся.

— Так що з того, що довга? Час є... однаково не спимо... Огляньте її, голубчику! Треба вам сказати, її лічить Шервецов... Чоловік з него гарний, але... хто його знає? Не вірю я йому! Не вірю! Бачу, що вам не хочеть ся, однак будьте такі добрі! Ви її огляньте, а я тимчасом піду до дозорця і велю наставити самоварчик...

Федьо зашелестів пантофлями і вийшов. Я пійшов за параван. Зіночка сиділа на широкій канапі, окружена множеством подушок і піддержувала свій коронковий ковнірець.

— Покажіть язик! — почав я, сідаючи біля неї і хмурячи брови.

Вона показала язик і засьміяла ся. Язик був звичайний, червоний. Я став слідити за живчиком.

— Гм!... — забормотів я, не найшовши живчика.

Не тямлю, які ще питаня я завдавав, глядячи на її усьміхнене личко; намятаю лише, що під конець моєї діяґностики я був вже таким дураком та ідіотом, що мені було рішучо не до питань.

Вкінци сидів я в товаристві Федя і Зіночки за самоваром; треба було написати рецепту і я уложив її після всіх правил лікарської науки:

Rp.

Sic transit	0,05
Glorja mundi	1,0
Aquae distilatae	0,1

Що дві години по столовій ложці.

Пані Сідаліі

Др. Зайцев.

Ранком, коли я вже цілком готовий до виїзду, з валізою в руці, прощав ся я на віки з моїми новими знакомими, Федьо держав мене за ґузик і подаючи десятирублївку, переконував:

— Ні, ви мусите взяти! Я привик платити за всяку працю! Ви учили ся, працювали! Ви добули ваше знанє потом і кровю. Я розумію се!

Не було що робити, довело ся взяти десятирублївку.

Так перевів я в загальних чертах ніч перед днем суду. Не стану описувати тих вражінь, які я досьвідчав, коли передімною створено двері, а судовий дозорець вказав мені на лаву обжалуваних. Скажу лише, що я поблід і змішав ся, коли поглянув поза себе і побачив тисячі очий, які дивили ся на мене; і я вже прочитав собі молитву на ісход души, коли поглянув на серіозні, сьвяточно-поважні лиця присяжних судіїв...

Але я не можу описати, а ви уявити собі мого страху, коли я, піднявши очи на стіл, покритий червоним сукном, побачив на прокураторськім місци — кого би ви думали? — Федя! Він сидів і щось писав. Дивлячи ся на него, я згадав блощиці, Зіночку, свою діяґностику і не мороз, але цілий ледоватий океан перебіг по моїй спині... Коли скінчив писати, він підняв на мене очи. Зразу він мене не пізнав, але опісля його зіниці розширили ся, низша губа слабо обвисла... рука задрожала. Він повільно підняв ся і вплив на мене свій оловяний погляд. Я також підняв ся сам не знаю чому і вплив ся в него очима...

— Обжалуваний, подайте судови ваше прізвище і т. п. — почав предсідатель.

Прокуратор сів та випив склянку води. Холодний піт виступив у него на лобі.

— Ну, буде парня! — подумав я.

Після всіх признак, прокуратор рішив мене упечи. Цілий час він роздражнював ся, розглядав ся в зізнаних сьвідків, строїв каприси і воркотів...

Але однаково, пора кінчити. Пишу се в будинку суду, в хвилі обідної перерви... Зараз буде річ прокуратора.

Що то буде?

ЩО ЛУЧШЕ?

Чи робити в фабриках по великих містах та майнах і майже цілий свій заробок видавати на жите? Можна чейже зробити інакше? Можна купити собі пять, десять або й більше акрів землі при місті Мілвіл, Ню Джерзи, де ми продаемо землю вже через пять літ. Подумайте лиш собі: Мати свою хату, свій кавалок землі, з котрої можете користати, мати своє сьвіже молоко, сьвіжі яйця, свою бараболю, свою капусту і всякі инші продукти, яких родина кождого дня дома потребує. А при тім між своїми, не чужими людьми. Ми продаємо акер по $50, $65, $80, $100 і висше. Даємо на догідні сплати, тому кождий може собі легко у нас набути землю. Добре се особливо для тих, що мають дорослі діти. Подумайте так добре: Мешкати собі у своїй хаті, на сьвіжім та здоровім воздусі, а при тім користати з фабрик, так як тепер користаєте у своїх місцевостях. Не думайте, що по війні поїдете до старого краю. Не буде там гараздів, не слухайте. Війна ніколи не приносила нікому добра через десятки літ, як се знаємо з історії. Коли перечитаєте отсе оголошене, ви повинні сейчас приїхати і оглянути тут ще деякі урожаї. Хто жадав би більше інформацій, нехай пише на адресу:

THE EUROPEAN COLONIZATION COMPANY,
761 Drexel Bldg., cor. 5th and Chestnut Sts.,
PHILADELPHIA, PA.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Отсим подасть ся до відома всім членам Тов. ім. Т. Шевченка для будови Нар. Дому, що збори сего Тов. припадають що четвертої суботи в місяци. Тому просить ся всіх членів явитись сеї суботи, 30-го вересня, о годині 7-мій на мітінґ в галі при Джозеф. ріг Насав ул. Просить ся членів вирівнати вкладки до товариства. До полагодженя є важні справи. — За уряд Тов.: Д. Братусь, М. Андрийчук, О. Шеремета, Й. Кіхта.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

Пошукую ІЛАША БЕВЦИКА з Давидівців. Голоситись на адресу: Dmitro Lutyk, 171 Martin St., Detroit, Mich. 12-17

Пошукую ПЕТРА СИДОРАК і ПЕТРА ЛИҐІЯН з Слобітки Мушкатівської, пов. Борщів. Хто би знав де вони перебувають, або вони самі, нехай зголосять ся на адресу: Joseph Zubrowsky, 92 Golner St., Detroit, Mich. 15-17

НА СПРОДАЖ ґросерня і делікатесен-стор в околици, де мешкають Українці і Поляки. 488 - 11th Ave., New York City. 15-17

ФОНОГРАФ, вартости $40.00, найліпшої фірми, продасть ся за $15.00 з многими гарними рекордами. Адреса: 218 E. 5th St., Ground floor, Room 1. звічок. New York, N. Y. 10-22

РУСЬКА ГР. КАТ. ЦЕРКОВ св. Ап. Петра і Павла в Вілкебері, Па. Потребує дяко-учителя від 1-го жовтня с. р. Кандидати, які зможуть вповні відповісти своїй задачі, старають ся о сю посаду, мають зголосити ся на адресу: Rev. V. Spolitakewicz, 635 N. River St., Wilkes Barre, Pa. 15-17

Пошукую своєї жени **МАГДИ МЕДВИЖИНСЬКОЇ**, котра 13-го вересня від мене утікла з двома дітьми. Жена має 35 літ, росту невеликого, лице, волосє і очи чорняві. Хлопець має 12 літ, на імя Іван, низкий, твару повного, волосє чорняве. Дівчина має 9 літ, на імя Анна, чорнява і має значек на чолі від скалїченя. Хто подасть мені її адресу, дістане нагороду. Голоситись на адресу: Hryn Medwezynsky, Box 399, Mount Union, Pa. 17-22

ПОТРІБНО до 10 дівчат до шитя, вишиваня і гафтованя. Платня від штуки. Вправні в роботі зароблають від $10.00 до $25.00 тижнево. Дівчата, що вміють сю роботу, зволять зголосити ся до мене. Hanka M. J. L., 349 E. 149th St., Bronx, N. Y. 17

Пошукую ЮРКА ГНАТОВА і ВАСИЛЯ ГРИНИКА з Гайворонки, пов. Підгайці. Голоситись на адресу: Dmitro Zagwodzky, 2103 W. 11th St., Cleveland, Ohio 17

Руська гр. кат. церков Покрови Пр. Діви Марії в Манчестер, Н. Г. Потребує сейчас дякоучителя, котрий би безуслівно розумів спів і міг орґанізувати правильний хор і уладжувати представленя і концерти. Кандидати мають зголошувати ся на адресу: Rev. John Wolosctuk, 54 Walnut St., Manchester, N. H. 17-18

Пошукую сестрінного сина **ВАСИЛЯ ОЛИНЬЦІВ**, родом з села Городиславич, пов. Бібрка, Гал. Перед місяцем відійшов від мене і не дав о собі знати. Сестра його виходить замуж і просить на весілє, котре відбудеть ся в суботу 30. вересня в Палмертон, Па. Хто би о нім знав, або він сам, прошу зголоситись до мене найдальше до 28. вересня с. р. — Іван Жовнір, 26 Чест 8-ма улиця, Ню Йорк Сіти. 17

ПОТРІБНО МАШИНІСТІВ, ТОКАРІВ В ЗЕЛІЗІ ДО ВСЯКОГО РОДА МАШИН, ВПРАВНИХ І ПОМІЧНИКІВ ТА ЗВИЧАЙНИХ РОБІТНИКІВ. Стала робота, де нема непорозумінь робітничих. Голоситись до: Employment Bureau, Bethlehem Steel Co., So. Bethlehem, Pa. 07-119

ДИПЛЬОМОВАНА УЧИТЕЛЬКА З КРАЮ

і слухачка нюйорського університету учить англійського язика та приготовляє до іспитів до одержаня американьских горожанських паперів. Підготовляє також до шкіл промислових: технічних, механічних і торговельних. Інформації устні або писемні уділює: 07—
M. SCHWARTZ, 168 E. 89th St., New York, N. Y., Tel. Lenox 6096

ПОТРІБНО 10 ДО 15 ДІВЧАТ, у віці від шіснайцять літ до легкої фабричної роботи; платня $6.00 до $7.00 тижнево вже підчас науки; вправні в роботі заробляють $9.00 до $15.00 тижнево; фабрика чиста і видна. 06-18
AMERICAN MUSICAL SUPPLY CO.,
451 Communipaw Ave., Jersey City, N. J.

Др. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ҐРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ВСІ СЕКРЕТНІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ.

DR. JOHN SMITH, JR.,
327 E. 17 Street, New York, N. Y.

Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділї і сьвята від 10-ої рано до 2-ої пополудни.
Телефон: Stuyvesant 4493. 86—

ЛЮДИ — приходіть по роботу в фабриках, фармах, ресторанах, готелях, зелізницях, цегольнях, дорогах, стайнях і т. и. Приведіть своїх приятелів. —
COMMERCIAL AGENCY, 38 Montgomery St., JERSEY CITY, N. J.

ПОЗІР! коли хочете дізнатись про спірітизм, гіпнотизм, маґію, як і про инші відомости з тайн природи, то пришліть 25 цнт. в марках, а одержите сейчас книжку „ЧАРОДІЙ". Адресуйте: B. ZELSKI, 133 Second Ave., New York, N. Y. 16-18

MAIL ORDER HOUSE СКЛАД ПИВА, ГОРІВКИ, ВИНА, ЛІКЕРІВ КРАЄВИХ І ІМПОРТОВАНИХ, НА ВЕСІЛЯ, БАЛІ, ЗАБАВИ, СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА. ВИСИЛКА ДО ВСІХ СТЕЙТІВ ОБСЛУГА ТОЧНА. ПИШІТЬ ПО ЦІННИКИ. 47—
M. PETROWSKY, Family Liquor Store, 1500 S. 3rd St., St. Louis, Mo.

ЛЮДИЙ потрібно; 29 цнт. за годину. Стала робота в нюйорськім стейті. Прийдіть з річами.
COMMERCIAL EMPLOYMENT AGENCY, 15
38 Montgomery Street, Jersey City, N. J.

ДАРОМ вишлемо кождому наш Великий Ілюстрований Катальоґ всяких річий як годинників, бритв, грамофонів і инших цікавих річий. Посідаємо також великий вибір книжок історичних, гумористичних, байок, співаників і много инших. Потребуємо велике число аґентів до розпродажи наших товарів. Даємо добрий заробок. Залучіть 2-центову марку на пересилку катальоґа. Пишіть на адресу: 15ч857
UKRAINSKA TORHOWLA,
1926 W. Huron St., Dep. 4, Chicago, Ill.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! СВІЙ ДО СВОГО! Хто ще не отримав КАТАЛЬОҐА № 2, то нехай нині пише за ним. У нім є найновійші книжки просьвітні, наукові, історичні, набожні, театральні і ноти; ґрамофони, годинники, бритви, машини до писаня і богато инших цікавих річий. Залучіть кілька марок на пересилку великого катальоґа. 46—
UKRAINSKA KNYHARNIA,
951 W. Erie St., Dept. 11, Chicago, Ill.

КНИГА ТАЙН, яку кождий мущина і жейщина перед вінчанем і по вінчаню повинні перечитати. Ціна 50 центів. Гроші можна пересилати почтовими марками на адресу: 16-18
THE ROYAL COMMERCIAL CO.,
120 Second Avenue, New York, N. Y.

ЧИТАЙТЕ УВАЖНО! В сих днях вийшов новий катальоґ ріжних ШТУК МАҐІЧНИХ. Посідаємо також всякі КНИГИ ТАЄМНИЧІ, які є великим скарбом для кождого. Залучіть 2-центову марку, а ми вишлемо вам катальоґ. Пишіть до: 103ч—
IMPORTING HOUSE,
644 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

EXTRA!!! ТІЛЬКИ ДЛЯ ДОРОСЛИХ! — ЗОВСІМ ДАРОМ висилаємо опис дуже цікавої і інтересовної книжки, в котрій містить ся понад 500 образків так женщин як і мущин в гарних позах. Пришліть за 2 центи марку. 14-31
THE AMOR NOVELTIES CO.,
642 E. 14th Street, New York, N. Y.

Українці! Вам конечно потрібна мапа Галичини в нашій рідній мові. В тій мапі найдете кожде село, місто і місточко. Коштує лише 25 центів. Гроші присилайте в стемпсах. Пишіть ще нині на адресу: 109—
UKRAINSKA KNYHARNIA,
34 East 7th Street, New York, N. Y.

ДАРОМ ДЛЯ КАВАЛЕРІВ

ВИСИЛАЄМО ФОТОҐРАФІЇ ГАРНИХ ДІВЧАТ. — Адресуйте: 14-31
THE AMOR NOVELTIES COMPANY,
642 East 14th Street, New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ЮВІЛЕР, котрий провадить інтерес від кількох літ, має на складі: годинники, перстені, шлюбні обручки і всякі инші срібні, золоті і діяментові річи, котрі можете набути таньше у свого як у других. За готівку і на сплату. В потребі приходіть на адресу:
Ф. В. Матилькевич
400 E. 5th St., New York, N. Y.

Перед ужитєм — По ужитю

ВЕСНЯНКИ.

плями на лици, прищі, лїшаї, і всяка нечистість на тілі, зникнуть цілковито і під ґарантією ніколи не вернуть по кількаразовім ужитю славної краси крему „Амор". Ціна слоїка $2.00 THE AMOR NOVELTIES CO., 642 E. 14th Street, New York, N. Y. 14-31

ПОЗІР! ПОЗІР!

ВЖЕ вийшов з друку укр.-англійський СЛОВАРЕЦЬ, котрий містить 1.700 сторін в гарній скіряній оправі. Спішіть ся з замовленем. Ціна $2.00. Замовлене посилайте на адресу: 109-
UKRAINSKA KNYHARNIA
951 W. Erie Street, Chicago, Ill.

ХТО терпить на недуги ЖОЛУДКОВІ, РЕВМАТИЗМ, НЕРВОВЕ ОСЛАБЛЕНЄ, УТРАТУ СИЛ, МАЄ ПЛЯМИ, ВЕСНЯНКИ, ПРИЩІ, ЛИШАЇ, ВИКИДИ ШКІРНІ НА ЛИЦИ І ТІЛІ, кому ВИПАДАЄ або НЕ РОСТЕ ВОЛОСЄ, хто хоче бути здоровим і гарно виглядати, нехай напише до нас а ми пішлемо кождому зовсім даром нашу ЕНЦИКЛЬОПЕДІЮ КРАСИ І ЗДОРОВЛЯ, яка містить в собі цінні інформації про те, як скоро і під ґаранцією можна позбутись тих недуг. — Адресувати треба так: 16-18
NADICO CHEMICAL CO.,
133 Second Ave., New York, N. Y.

ВАЖНЕ ДЛЯ ГРАЮЧИХ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ

ПЕРША УКРАЇНСЬКА КОСТЮМЕРІЯ

Посідає великий склад першорядних народних русько-українських і иншого рода добірних костюмів як також всі трібні прибори до характеризованя осіб, як: перуки, волосє, бороди, вуса, шапки і т. п. Річи ті випожичаємо всє дуже низьких цінах. В нюйорських околицях убираємо і характеризуємо аматорів відповідно до роль граючих на сцені. При замовленях треба присилати спис осіб і потрібних річий. Замовленя треба присилати що найскорше 8 днів перед представленям на адресу:
Mrs. E. UHORCHAK, 810 2nd Street, Jersey City, N. J.

РУСЬКИЙ БАЗАР

МАЄ НА СКЛАДІ ВЕЛИКИЙ ВИБІР **ВЗОРІВ ДО ВИШИВАНЯ**

Книжка № 2-ий коштує 75 цнт.; № 3-ий 40 цнт.; № 5-ий 50 цнт.; № 8-ий 35 цнт.

Виробляємо також ґердани з коралників до годинників з гербом України, ціна одного ґердана з меньших коралників $2.50. Січовий з золотим гачком $3.00. Маємо до продажи коралики у всяких кольорах, ціна 25 цнт. за один бонч. Адресуйте: 14ч—
RUSKIJ BAZAR, 168 E. 4th Street, New York, N. Y.

ПОЗІР П. П. АҐЕНТИ ВІД ПАТЕНТОВАНИХ ЛІКІВ! Потрібно аґентів у всіх місцевостях, де живуть Українці, до розпродуваня добре звісного Еліксіру житя Св. Михаїла. Лік сей є на всі хронічні недуги. Маємо також богато других патентованих ліків, при яких розпродажи ґарантуємо великий заробок. Пишіть сейчас на слідуючу адресу: 93ч—
THE ST. MICHAEL MEDICINE CO.,
400 Hackensack St., Dep. Sv. Carlstadt, N. J.

КОЖДИЙ сьвідомий Українець повинен мати в своїй хаті портрети великих українських мужів як: Т. Шевченка, Ів. Франка, М. Грушевського, М. Павлика, Б. Хмельницького, І. Мазепи і Ів. Котляревського. Величина 16x20 цалів, ціна 50 цнт. за один. Книжки до читаня, молитвенники, кобзарі і всякого рода календарі. Катальоґ висилаємо даром. Пишіть на адресу: 75ч—
RUSKA KNYHARNIA IM. T. SZEWCZENKA
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ЧУДОВИЙ ВИНАХІД!

Кождий з вас бачив ріжні годинники а ще не видів такого як есь сей. Той годинник є зроблений після найліпшої системи. Він накручуєть ся тільки раз НА 8 ДНІВ. Має чистий хід, не пізнить ані одної мінути, посідає 11 камінів, машинерію має чисто нікльову. Кождий може зверха зобачити сю чудесну машинерію. Є він дуже сильно збудований, посідає гарну обробу, як самі бачите. Можете його вложити на цілу добу до води а годинці нічого не стане ся. Купіть собі сей годинник, котрий вам буде служити на дуже довгі роки. Ми ґарантуємо вам його на 25 літ і продаємо в тім місяци за дуже низьку ціну. Враз з золотим ланцушком всего коштує $6.50. Такий самий як той, тільки посідає иншу машинерію і має 17 камінів, золотий (голд філд) 14 кар., накручуєть ся тільки раз на 8 днів, ціна враз з золотим ланцушком всего $11.95. Кождому висилаємо писемну ґеранцію. Наколи не буде такий як він тут описаний, так зверніть його нам, а ми вам ваші гроші звернемо враз з коштами. Зашліть нам тільки 25 цнт. в марках на пересилку, а гроші за годинник нам зложите аж по отриманю годинника. Пишіть сейчас на адресу: 17ч-
UKRAINSKA TORHOWLA,
1926 W. Huron St., Dep. 10, Chicago, Ill.

СЕЙ МІСЯЦЬ ЗА ПОЛОВИНУ ЦІНИ.

ҐАРАНТОВАНІ БАРБЕРСЬКІ ПРИБОРИ.

Правда чи не правда? Переконайте ся тепер, коли хочете зощадити свої гроші. Від довшого часу шукаєте для себе доброї бритви і платите по $4.00 і $5.00 і нею не можете підголити ся. Тому, що Ви не знаєте, котра бритва є для вас добра. Ми маємо дуже велике число бритов СОЛІНҐЕР, котрі є знані в цілім сьвіті яко найліпші зі всіх. Позаяк другі аґенти як і шторики беруть за них по $5.00 і $6.00, то у нас дістанете їх по фабричній ціні, за половину. Тут подаємо, що в тій бансї знаходять ся всі знаряди барберські, як: 1) Бритва, найліпша і ґарантована, ціна $3.00. 2) Пасок до затяганя бритви найліпший, який дуже скоро острить бритву, ціна $2.00. 3) Милярка, пензель і мидо барберське 50 цнт. То всьо разом виносить $5.50. Хто з вас в тім місяци заордерує нараз всі ті прибори, сей отримає за $4.75. Грошей нам не висилайте, тільки зашліть нам всего 25 цнт. в марках на пересилку, а решта заплатите по отриманю товару. Замовленя посилайте на адресу: 112ч—
RAZOR SUPPLY CO.,
866 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

НЕБУВАЛА НОВІСТЬ!

Тут представляємо вам чудовий ново-патентований годинник, якого ви ще певно нігде не бачили. Подаємо вам інформації що сей чудовий годинник означає і яку він має для вас вартість. Се є годинник, який є потрібний в кождій хаті; він є дуже тривалого виробу і незвичайно гарно викінчений; накручуєть ся раз на добу; він не дзвонить, лише кукає на кожду годину, приміром: на 2 годину кукає два рази, на третю три рази і т. д., котру годину показують вказівки, тільки разів відзиваєть ся зазуля. Се є щось цінного і дуже пожиточного, бо крім годинника є тут поміщений чудовий апарат, котрий предскаже вам погоду з днесь на завтра. Часом вибераєтесь в дорогу а не знаєте чи дощ вам стане у сім на перешкоді. Посідаючи сей годинник, сейчас довідаєтесь, чи дощ чи погода буде завтра. Він є незвичайно штучно зроблений. У нім є уміщені двоє людий, фармер і фармерка, які ходять і виходять, щоби вам предсказати погоду на завтра. Коли примірем завтра має бути гарна погода, то вже нині виходить фармерка, а коли має падати дощ, то фармерка ховаєть ся, а виходить фармер, а коли має бути несталa погода або слота, то обоє стають в дверах як безрадні люди. Коли хочете знати, яка буде погода завтра, то купіть собі сей годинник, а лише поглянувши на него, пізнаєте хто вийшов і яку віщує погоду на завтра. Се є річ яка віддасть вам добру услугу через ціле ваше житє, а ціна сего чудового годинника незвичайно низька, бо лише $3.50. Грошей не посилайте наперед, лише витніть се оголошене і напишіть, що хочете сей чудовий годинник, а ми вам його сейчас вишлемо. Гроші зложите аж по отриманю. Вдоволене ґарантуємо або звертаємо гроші. Спішіть ся з замовленем, бо ціна піде скоро в гору. Пишіть сейчас до: 14ч—
THE NOVELTY SUPPLY CO.,
P. O. Box 76, Chicago, Ill.

CUCKOO CLOCK WITH BAROMETER

КОРИСТНА РАДА.

Щоби гарно жити в Америці, необходимо треба знати англійський язик. Знаючому англійський язик дорога отверта на цілім сьвіті. Много з нас Українців говорять: — „Ах, наколиб я знав говорити по англійськи, то не жив би так як живу тепер".

Хтож сему винен? Винен сам собі. Длячого не зачнете учити ся? В Ню Йорку є школа, котра поможе вашому горю і вивчить вас говорити, читати і писати по англійськи в коротнім часі. До тої школи ходити не треба, лекції посилаємо через почту. Ціна цілого курса в 30 лекціях лише $5.00. Дехто скаже, що так вивчити ся не можна та се не правда, бо ті ученики що скінчили ту школу самі сьвідчать о тім, яку велику користь вони отримали, скінчивши ту школу. Радимо вступити до тої школи. 14-18

Напишіть лист і залучіть 10 цнт. сріблом а школа пришле вам пробну лекцію і пробне поясненє. Адрес школи:
AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,
525 W. 47th Street, New York City.

ЛІКАРСЬКА ПОРАДА.

Ваша кров передає поживу, жите і силу мускулам, кістям, нервам, стегнам як і всім частям Вашого тіла.

Жадне сотворінє не є забезпечене від зараженя крови.

Затроєнє крови спричинює більше недуг як що небудь инше. Не можете тішитись здоровлєм і щастєм, коли Ваша кров є нечистою.

Коли терпите ЖОЛУДКОВУ або НИРКОВУ недугу, ЗАПІР; коли Ви є ТОВСТІ, і з Вас сьміють ся Ваші приятелі — сею причиною є злий обіг крови; коли Ви ОСЛАБЛЕНІ І НЕРВОВІ — Ваше лице і тіло є запале; очи тупі і слабі — Ви є ФІЗИЧНО обезсилені; БЕЗСОННІСТЬ, УТРАТА ЖИВОТНОСТИ — брак відпорности і безрадність; надмірне пріє; СКІРНІ викиди, короcти і рани; слабости СЕРЦЕВІ, свербленє на руках і ногах; коли Ви є алькоголїком — причина в нечистости крови через недуги венеричні і мочові. Проти сих недуг ми поручаємо одиноку цілющу медицину

ROBINOLA

Спеціяльно споряджений лік $1.00 за фляшку; уживаний всюди у сьвіті а складаючий ся з мішанини старих і звісних ліків, поручуваних многими лікарями. Помагає в найутяжливійших случаях. ПАМЯТАЙТЕ, що недуга сама себе не вилічить, а як її занедбаєсь, то вона знищить Ваше здоровлє і Ви можете стати вкоротці безпомічним калікою.

ROBINOLA усуває нечистости з крови і Ви сейчас відчуваєте полекшу. Вона дістаєсь до місця недуги, нищить бакцилї, ПРОЧИЩУЄ ЗАКАЖЕНЄ крови і передає здорову кров у Ваш кровний систем, що дає Вам житєву силу і енерґію. Забезпечіть себе перед всякими иншими непевними ліками і замовіть сейчас отсей випробований лік у

ROBINOLA MEDICAL LABORATORY,
397 Woodward Ave., Dept. 3, Detroit, Mich.

Коли жадаєте лікарської поради, пишіть по безплатну книжочку. 117-23

$3.00 ДО $5.00 ЗА ДАРМО КОЖДИЙ КУРЕЦЬ МІСЯЧНО МАРНУЄ.

Позір! Братя Українці,
Кождий з нас се знає,
Що дорожня чимраз більша
Й біда притискає.
Всьо щоденно дорожіє,
Ціну підвисшеють,
Та ще люди на дурниці,
Гроші розпускають.
Ох, ті люди! Ох, ті люди,
Із гроший дим роблять,
І заран для здоровля
Шлях у ґріб готовлять.
Але вже прийшов той час,
Що треба думати
І проклятий той тютюн
Треба понехати.
Ніхто того не докаже,
Що то є потрібна річ:
Щоб робити з носа комин,
А із уст циганську піч!
Час бо нам вже спамятатись
Та здоровля не псувати,
Лиш за ґріш здобутий гірко
Собі щастє будувати.
Отже той хто лише хоче,
Відучити ся курити,
Нехай лиш нас поспитає,
Що він має з тим робити.
Най напише до нас лист
І марку пришле,
А ми йому відворотно,
Пораду пішлем. 14ч—

INTERNATIONAL SALES CO.,
1850 W. Erie St., Chicago, Ill.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують?
Ми вишлемо Вам даром.

Пишіть на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

НОВІСТЬ! 30 ДНІВ НА ПРОБУ

СЛАВНИЙ МАҐНЕТИЧНИЙ ПЕРСТЕНЬ.

Ви, Ваша жена, брат, сестра і кождий чоловік повинен носити сей чудотворний маґнетичний перстень, позаяк він поможе Вам в ріжних хоробах і долеглостях. Поможе Вам сейчас в болях ревматизму, костий, ревна, кольок, очистить обіг крови, а також поможе на біль голови і всілякі ревматичні хороби. Сей ґарантований перстень є дуже гарний і виглядає, як би з найлучшого золота. Маґнетичний перстень приносить велику поміч терпячим людям і защаджує богато гроший, які видасть ся на ліки. Не присилайте гроший, тільки возьміть кусник паперу, змірийте грубість пальця і зашліть до нас. Наколи Вам сей перстень принесуть, заплатите $2.25, а коли будете його носили через 30 днів, тоді переконаєте ся о великій вартости сего перстеня. Вразі неудоволеня, відішліть його нам, а ми вернемо всі видатки. Спішіть ся, бо в коротнім часі будемо продавати сей перстень по звичайній ціні, се є $4.00.
UNION NOVELTY CO., DEPT. 12,
670 N. Carpenter St., Chicago, Ill.

ВИНАХОДИ ПРИНОСЯТЬ БОГАТСТВО

Ми, як приймаємо до опатентованя винахід, то даємо контракт на письмі, в котрім РУЧИМО за осягнене патенту, або звертаємо нашу адвокатську належитість.

Провірюванє, чи винахід надає ся до опатентованя полагоджуємо цілком БЕЗПЛАТНО. Пишіть ще нині по УКРАЇНСЬКИ на понизшу адресу по всякі поради і поясненя, як і книжочку в УКРАЇНСЬКІЙ мові, конечно потрібну для кождого винахідника, котру висилаємо на жадане кождому ДАРОМ. 10ч17

R. MORGAN ELLIOTT & CO.
патентові адвокати
717 Woodward Bldg. Washington, D. C.

Перед ужитєм — По ужитю

ВЕСНЯНКИ І ПЛЯМИ НА ЛИЦИ

прищі, лїшаї і всякі инші нечистости шкіри зникають зовсім і під ґаранцією ніколи не вертають по кількаразовім ужитю нашого славного „КРЕМУ КРАСОТИ". Ціна слоїка з пересилкою і вказівками ужитя $2.00. Листи і гроші висилати на адресу:
THE ALFHA MANUFACTURING CO., Dept. A-6, 196 East Fourth St., New York, N. Y.

ZIRA

WONDERFULLY GREAT CIGARETTES

Ліпший тютюн зробив їх загально звісними

МОЖЕТЕ КУПИТИ ліпшого сорта циґаретки за 5 центів = ZIRA.

НАЙЛЕКШІ циґаретки

ZIRA CIGARETTES 5 CENTS

Др. І. Спіллінґер

Порада і оглядини ДАРОМ.

Застарілі хороби можна вилічити без ужиття затроюючих лікарств при помочи електрики. Рівнож в богато случаях, що давнійше вимагали операції, можна вилічити ся о много лучше тим самим способом, без ужитя ножа. —18

Маю також машину, за помочию котрої можу бачити нутро людського тіла і пізнати причини хороби, а другою машиною можу впровадити струю електричну до тіла і вбити заразливі бактерії, які є причиною всіх недомагань. Та метода лічення є не тільки нешкідливою але і приємною для пацієнта.

Dr. J. SPILLINGER
153 E. 16th St., New York, N. Y.
при стації елевейтра 3-ої евені і субвею.

Години офісові: від 9. рано до 12. пол., в второк і пятницю від 9. рано до 7 вечер, в неділю від 9 до 11 рано.

РУСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ АДВОКАТ І НОТАР

з довголітною практикою перепроваджує всілякі справи цивільні та карні з найліпшими вислідами.

Години урядові: від 9-ої рано до 6-ої вечер

Адреса:
JOSEPH HELLER. 132 Nassau St., Room 516. New York, N. Y.

Для убогих порада безплатна в своїм мешканю від ч. 168 East 89th St., близько 3-ої евені, L стація від 7-ої до 10-ої вечер. 53—

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ

для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по ціні 7 цнт. штука.

ROBERT LEWIN & COMPANY,

14 Smithfield Street, Dept. L. Pittsburgh, Pa.
Напротив „Мононгагеля Гавз".

ЗАЛОЖЕНА РОКУ 1872, ПЕРЕД ЗВИШ 43 РОКАМИ.

Стара славна фірма, де кождого добре обслужать. Найлучшої якости горівки, вина, лікери, розаліси і др., по найнизших цінах. Замовте собі на пробу, а ручимо, що будете вдоволені. Пишіть за цінником. Ми Вам сейчас вишлемо, як тільки його зажадаєте.

Тут подаємо деякі ціни товарів найлучшої якости, з яких Ви певно будете вдоволені:

	ЗА ҐАЛЬОН
Добра стара червона або біла горівка	$1.50—2.00—2.50—3.00
Арак	2.00—2.50
Добрй старий темний рум	2.00—2.50—3.00
Теркелиця	2.50—3.00
Добра расковиця або анижівка	1.50—2.00—2.50
Боровиця	2.00—2.50
Сильний алькоголь	3.00—3.50—4.00
Угорська слівовиця	2.50—3.00
Добра стара бренді	2.50—3.00
Бренди (з яблок або бросквинь)	2.50—3.00
Добре старе вино	1.50—2.00—2.50
Др. Алтерс гірке вино (старе)	2.50

Памятайте, що ми оплачуємо експрес або фрейт від всіх замовлень на $5.00 або висше. Вишліть гроші на моніордер, в реджістрованім листі або чек. Хочемо, щобисьте тільки раз спробували а ручимо, що будете нашим сталим костумером. Замовленя висилайте на повисше подану адресу.

54ч— ІВАН ГОРНЯК, управитель чужинецького департаменту.

МИ НЕ ЛІЧИМО НЕВИЛІЧИМИХ НЕДУГ.

ЗАПЛАТИТЕ ЯК БУДЕТЕ ВИЛІЧЕНІ.

Уживаємо найлучшої системи в ціли вилічення хронічних недуг.

Наша метода цілком правильна, без болю. Маємо надію, що вас вилічимо.

Довголітний досьвід і практика дають мені право твердити, що моя метода як раз відповідна в ціли вилічення недуг: голови, серця, горла, легких, груди, жолудка, печінки, полових органів, нервів, катару жолудка, ревматизма, зараженя крови, скірних недуг і т. д. 13-25

Я НЕ ВІРЮ В ЛІЧЕНЄ ПОЧТОЮ, ТОМУ НЕ ПИШІТЬ ДО МЕНЕ, БО НАВІТЬ НЕ БУДУ ВІДПИСУВАТИ.

Коли мешкаєте недалеко Ню Йорку, прийдьте до мого офісу, а я особисто вас огляну і скажу вам отверто, чи мож вас вилічити, чи ні.

Dr. FLIPPEN Succ. to Dr. BYRNE,
208 W. 42ND ST., NEW YORK, N. Y.
(около 7-ої Евені)

Зверніть Увагу!

Специяльно в сім місяци даємо нагоду кождому в Злучених Державах і Канаді набути ґрамофон разом з 20-ма піснями, який сьмідо мож рівнати з 35-доляровою машиною — лише за $17.50.

15-ЛІТНА ҐАРАНЦІЯ!

Надішліть $2.50 на задаток а решту заплатите при відборі машини, а відворотною почтою отримаєте чудово-говорячу машину разом з 20 піснями які довільно позволяємо вибрати собі в нашім спису.

Жадайте нашого безплатного ілюстрованого цінника ґрамофонів і других музичних інструментів. Наш маґазин отворений щоденно, не виключаючи неділь і сьвят від 9-ої години рано до 10-ої вечером. 43ч—

GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
810 GRAND STREET. D. 308 NEW YORK, N. Y.

ДОКТОР КАРЛО ҐРАФ

СЛАВНИЙ ЛІКАР ЗІ ЛЬВОВА, ГАЛИЧИНА

від 25 літ СПЕЦІЯЛІСТА в Ню Йорку від недуг СЕКРЕТНИХ І СИФІЛІСА у мущин і женщин. ДР. ҐРАФ має СПЕЦІЯЛЬНІ МЕДИЦИНИ З ЕВРОПИ до ЗАПУСКАНЯ від ШКІРУ і ґАРАНТУЄ СКОРЕ виліченє.

ДР. ҐРАФ має також X-RAYS машини. — ПОРАДА БЕЗПЛАТНО.

Години офісові: щодня від 12. в пол. до 7. вечер, з вімком неділь.

DR. C. GRAF, 411 West End Avenue, cor. 80th St. NEW YORK, N. Y.

Як їхати до мене: Субвейом (льокал) до стації 79-ої улиці, або елевейтром 6-ої або 9-ої евені до стації 81-ої улиці, або карою Бродвей і Амстердам евеню до 79-ої улиці. 112—

R. J. Glick

АГЕНТ АСЕКУРАЦІЙНИЙ ВІД ОГНЯ.

Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING SHAMOKIN, PA.

ЖМІЄЧНИК

є одним з найліпших домашних ліків і певним средством проти ревматизма, болів плечий, колена і болів грудий. Є помічне на болі голови, на болі суставів у рук і ніг, на легкий параліж карку, болі горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Віднесіть ся до ґенерального аґента, залучаючи 2-центову марку на відповідь. 96ч—132

MIKE FEDIW,
47 Ridge St., Hastings upon Hudson, N. Y.

ОДИНОКА ХРИСТІЯНСЬКА ШКОЛА ШОФЕРСТВА.

КУРС $10 КУРС $10

Пощо платити більше? Чому маєте бути невільниками в шапах, коли можете стати своїм босом і заробляти по $25 тижнево і висше. Наше школа має найліпше і найбільше заосмотрене в сім обсягу в Америці. Се є одинока школа, в якій учать шоферства і реперованя на всяких новомодних автомобілях, як Chalmer's, Buick, Cadillac, „Hudson Super Six", 1916-1917 модель. Вчимо в українській мові. Також стараємось о посади. Харч і мешканє для позамісцевих дешево. Ґарантуємо студентам дипльоми і стейтовий лайсенс. Огляньте нашу школу і самі оцініть. Памятайте: Свій до свого! Уважайте на нашу адресу:

ARENA AUTO SCHOOL, 210 W. 50th St., (Близько Бродвею)
NEW YORK, N. Y.

Безплатні інструкції механізму для шоферських студентів — се доказ користий, які дає наша школа. Незабудьте зайти вперед до нас. 86—

ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний специяліст зі старого краю

поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ЯК РІВНОЖ ВСІЛЯКІ НАСЛІДКИ ТАЙНИХ НЕДУГ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ І Т. Д. 40—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісі або в домі пацієнта, специяльно же на пропуклину при помочи специяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недуґу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG.
304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
New York City.

Годинн офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Чи Ви єще того не знаєте?

що Ви повинні купувати лікери там, ДЕ ВИ МОЖЕТЕ ЗА МАЛІ ГРОШІ ДІСТАТИ ЯК НАЙЛУЧШІ ТОВАРИ. Є тільки одно таке місце в Америці, добре знана гуртовна спродажа лікерів БРЕМАН І ОСҐУТ в Пітсбурґу, Па.

Перечитайте уважно слідуючий спис цін:

Наші B.&O. специяльні червоні або білі горівки в цінах від .... $1.75 до $4.00
Правдива добра Теркалиця, за ґальон .... $2.00 до $5.00
Чиста, моцна Слівовіца, за ґальон .... $2.50 до $5.00
Кімель або Грушняк, за ґальон $2.50, $3.00, $3.50
Коняк, за ґальон .... $2.50 до $5.00
Добре біле або червоне століове вино, за ґальон від $1.00 в гору.
Солодкий токай, за ґальон $2.50 до $4.00
Чорний рум, за ґальон ... $2.00 до $4.00
Праздновий ялівець (Боровичка), за ґальон ... $2.50, $3.00, $3.50, $4.00 і $5.00
Алькоголь, за ґальон ...... $3.00 і $4.00

Оплачуємо почту від замовлень 5-долярових і висше на просторі межи Ню Йорком а Шікаґом.

ГРОШІ ВИСИЛАЙТЕ В РЕДЖІСТРОВАНІМ ЛИСТІ І ПОЧТОВИМ МОНІОРДЕРОМ.

КУПУЮЧИ ВІД НАС, ЗАОЩАДИТЕ ГРОШІ, ПОЗАЯК МИ НЕ ЗАТРУДНЮЄМО АҐЕНТІВ.

МОЖЕТЕ ПИСАТИ ДО НАС ПО УКРАЇНСЬКИ. 08ч17

BREMAN & OSGOOD,
112 Fullerton St.,
PITTSBURGH, PA.
ЙОСИФ П. ПАЛЬ, український управитель.
РІК ОСНОВАНЯ 1893.

ДАРОМ!!!

Зовсім даром вишлемо кождому 5 перевисних карток з видами і каталог всяких новостий та цікавих річий, хто пришле кілька марок на пересилку. 11ч22

Адрес:
Atlas Supply Co., Dept. S,
1858 Armitage Avenue, Chicago, Ill.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР С. М. КАУФМАН

СПЕЦІЯЛІСТ ВСІХ СЕКРЕТНИХ (ПОЛОВИХ) НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

урядує від 9-ої год. рано до 9-ої вечером.

При лічелю уживає електричних машин X-RAY. 79-

Dr. C. H. KAUFMAN,
111 7th Street, New York, N. Y.

ELIAS ROSENTHAL

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ В АМЕРИЦІ.

Практикує понад 25 літ в тутешних судах і є добре всім знаний.

302 Broadway, New York, N. Y.
13th floor -12—

ЗАГАЛЬНО ЗВІСНИЙ ЧЕРЕЗ 35 ЛІТ ДОКТОР МУЛІН, СПЕЦІЯЛІСТ МУЖЕСЬКИХ НЕДУГ.

Без згляду на рід недуги — у мене найдете щиру поміч. Розкажіть лише її перебіг. Вилічу Вас — як Ваша недуґа окажесь вилічимою. Ціни низькі — а успішне лічене ґарантує моя довголітна практика. Поради безплатні. Години урядові: 9 до 8. В неділі: 10 до 3. 108-20

DOCTOR MULLIN,
409 Fourth Ave., Pittsburgh, Pa.
Офіс напроти почти.

МОДНІ УБРАНЯ

Чи хочете виглядати добре і вбрати ся добре за менші гроші? То прийдіть і купіть в нашім складі, а заощадите процент дрібничкової продажі. Зайдіть і огляньте також наш спеціяльний департамент одежи, де є велика скількість ріжних убрань і рейнкоатів. Ми робимо убраня на замовленє. Наш склад є отворений кождого дня, а в суботу і неділю аж до 10-ої години. 117ч56

Маємо також 500 ярдів сукна зі старокраєвих фарбованих товарів.

S. LEVINE,
469-471 Clinton Ave., N. Rochester, N. Y.

РУСИНИ ПІТСБУРҐА!

Чи Ви знаєте
ЩО ГРОШІ, ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та пічніть складати свої ощадности в стейтовім банку на розі улиць CARSON і 14-ої. 54ч-

Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші ЦЕРКОВНІ, БРАТСЬКІ, СИРІТСЬКІ і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найліпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

German Savings & Deposit Bank
COR. 14-ої і CARSON STREETS, SOUTH SIDE PITTSBURGH, PA.
И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас., Од. Бучак, уряди. банку.

DR. RICHTER'S Pain-Expeller

найуспішнійший лік проти РЕВМАТИЗМА, БОЛІВ, ПАРАЛІЖА СУСТАВІВ І МЯЗІВ.

Оригінальні пачки мають опаковане як побіч подано.

Не беріть пачок, які не мають нашої торговельної марки якора.

Фляшочки по 25 і 50 центів в аптиках і впрост від фірми.

F. Ad. Richter & Co.
74-80 Washington St.
NEW YORK, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає кериці на весіля, хрестини, і всякі другі забави.

115 Ave. A., New York, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

ЗДОРОВЛЄ — СЕ БОГАЦТВО!

Коли потребуєте доброго специяліста недуг мужеських і жолудка навідайтесь до мене. Я вилічу найбільше застарілі недуги.

Profesor DR. ALTMAN,
314 E. 15th St., New York, N. Y.
Години: від 1—3 і від 6—9 (в неділі замкнено). 9-21

ЧИ ВИ ВИКИДАЄТЕ СВОЇ ГРОШІ

лише на пробу, а не на дійсну Вашу користь? Є много всяких річий невипробованих, але коли Ви хочете таке средство, що має дійсну вартість і многолітні признаня, то уживайте лише DERMAFUGA, яке запобігає випаданю волося, усуває свербленє, порхлі і зміцняє поріст волося. Як заведе — гроші звертаєсь. Пішліть 10 цнт. за пробу і книжочку у Вашій мові. Пишіть ще нині а не пожалуєте сего. Адреса: 12-24

ARGIL SPECIALTIES,
Dep. 55, Box 37, Philadelphia, Pa.

DR. KOLER

638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

Dr. KOLER є одиноким лікарем в Пітсбурґу, котрий відбув свої студії в Варшаві, має 18 літ досьвіду у лічению недуг приватних мущин і женщин. Лічить: затроєнє крови, уплави, неміч у мущин, всякі уплави мочового проводу, лишеї, викиди скірні, свербячку, шкрофули, недуги міхура і инші, походячі з нечистоти крови або блудів молодости. Голосіть ся особисто: почтою не лічу.

Години принятя: від 9-ої рано до 8-ої веч. В неділі до 2-ої.

МОЧОВІ ВІДХОДИ

реґулює в 24 ГОДИНАХ

SANTAL CAPSULES MIDY

Кожда галка має напись з MIDY

Уникайте підробів.

DR. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE

407 East 58th Street, NEW YORK, N. Y.
Межи 1st Ave. і Ave. A.

СТАРОКРАЄВИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ЛІКАР

Лічить успішно всі жолудкові недуги; легких, нирок і всі другі внутрішні недуги. Лічить падачку і секретні недуги мущин і женщин. Щеплене проти сифіліса і ріжні инші операції. З великим успіхом лічить ревматизм, рани на ногах, лишаї, всі скірні викиди, як також дитинні недуги. Лікар говорить по українськи і сам виробляє ліки.

Офіс отворений від 9. рано до 8. вечером, як також в неділі і сьвята. Хто не може приїхати нехай пише до нас. 79—

Wonderful Watch OFFER

PERFECTLY ADJUSTED MOVEMENT

Сей $20 годинник за $6.45.

Отсі числа сьвідчать про нашу роботу. Ми іменно продаєм $20.00 годинник за $6.45, не кажучи, що він є $40.00 або $50.00 вартости.

Першорядний фабрикант, потребуючи готівки, продав нам більшу скількість годинників, які були призначені до продажи по $20.00. Ми моглиб безперечно продавати сі годинники по $12.00 або навіть по $13.00, однак се забрало би богато праці і коштів а вкінци наш зарібок був би мало що більший як коли продамо впрост костумерам по $6.45. Сей годинник „Перфекто" мужеський і „Коломбія" (женський), який радо Вам продамо, має рубінові камені з добре урегульованим верком. Має патентовану ослону перед порохом, емальований числовказ і подвійні коверти, золочений правдивим золотом і гарно ґравірований. Кождий з наших годинників є випробований і урегульований ще перед висилкою з фабрики, коверти і верк ґарантований на 20 літ.

Просимо вислати своє імя і назвиско та докладну адресу. Напишіть яку годинку хочете, мужеську чи дамську, а ми сейчас Вам вишлемо. Коли по огляненю сей годинник Вам сподобаєсь, заплатите аґентови експресовому $6.45 і кошта пересилки. А коли несподобаєсь Вам, звериіть нам його на наш кошт. Враз з годинкою залучаємо ґаранцію на 20 літ, а кромі сего висилаємо даром гарний позолочуваний ланцушок для перших 10.000 костумерів. 17ч26

UNION WATCH CO.,
Dep. 77
670 N. Carpenter Street,
CHICAGO, ILL.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ!

УЧІТЬ СЯ АКУШЕРІЇ В НАШІЙ ШКОЛІ, АБО У ОЕБЕ ДОМА. ПО УКІНЧЕНЮ ВИДАЄМО ДИПЛЬОМ. Лічимо успішно всякі слабости мущин, женщин і дітий. Адресуйте:

Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery
229 E. 14th St., Dpt. S. New York, N. Y.
Telephone: Stuyvesant 933.

ХОРІ УКРАЇНЦІ!

Чи не стратили Ви терпеливости, завдяки вашій недузі.

З дня на день з року на рік занимаюсь лічением хорих Українців. Представте собі скільки хорих я уже вилічив та скільки хорим я упрaсцив житє. Коли Вам житє надоїло задля пробування ріжних лікарств і коли відчуваєте, що Ваш стан здоровля стало погіршуєсь, старайтесь сейчас звернутись до

Dr. LEONARD LANDES

Він Вам цілковито даром порадить, що Вам робити, аби Ваше житє охоронити і поповнить Вам о вашій недузі. Лічу уже через 20 літ з добрим успіхом всі недуги, як: ослабленє, затроєнє крови, недуги жолудка, серця легких і т. д. 115-27

Недуги полові і нервові лічу за помочию електричних апаратів і „X лучів", через які переглядаю Ваші внутренности. Не кождий лікар посідає ті апарати, длятого, що вони дуже дорогі. Розсліджую також моч хемічно. Не відкладайте на завтра а сейчас приходіть до знаного всім

Dr. Landes, 140 East 22nd Street (межи Lexington & 3rd Ave.), New York.

Години принять: від 10, рано до 8. вечер. В неділі від 10. рано до 1. пополудни.

DR. LANDES
140 EAST 22 ST, N. Y.

ОДИНОКА АВТОМОБІЛЕВА ШКОЛА,

ІСТНУЮЧА ВІД 1905 Р., ДЕ УДІЛЯЮТЬ ІНСТРУКЦІЙ У ВАШІЙ РІДНІЙ МОВІ.

Наша довголітна репутація і велике число вдячних листів від наших учеників, дає нам право сказати, що наша школа є одинокою, з якої Ви будете вповні вдоволені. Ми вчимо після найновійшої методи їздити автомобілями всяких моделів, як також вчимо направляти усі части механізму машини. Маємо свій власний ґарадж при школі, де можете познайомитись з ріжними машинами. Зголосіть ся особисто і упевніть ся що правдивість наших слів. Наш інструктор має сертифікат зі свого механічного образованя, затверджений властию.—ПОВНИЙ КУРС $15.00. Час науки неограничений. Нашим студентам даємо посади і рекомендаційні листи.

INTERNATIONAL SCHOOL OF AUTOMOBILES
147 EAST 40th STREET, Dept. 52, NEW YORK CITY

ВАЖНЕ ОГОЛОШЕНЄ. ВАЖНЕ ОГОЛОШЕНЄ.

PROF. DOCTOR SLOAN

спровадив до Пітсбурґа всі свої лічничі машини і апарати для лічення недужих мущин і женщин, і тут, буде продовжати лічене тою самою методою, ... вають з великим успіхом в першорядних клініках Европи, а помимо ... не буде жадати платні за оглядини і поради.

БЕЗПЛАТНІ X-RAY РОЗСЛІДЖЕНЯ НЕДУГИ віддаєсь кождому недужому. Доктор Слон говорить, що кождий, хто надієсь виліченя, мусить наперед піддатись докладним оглядинам. Воно є так конечне для висліджена дійсної недуги, як і те, в який спосіб її належить лічити. Ся причина вказує, чому Ви повинні прийти і піддати ся, безплатним оглядинам д-ра Слона і вислухати його поради. Він розслідить Вашу міч, кров і жолудок, уживаючи до сего сильних X-Ray машин електричних. Опісля коли Ви схочете піддатись лічению, а Ваша недуга окаже ся вилічимою, тоді лікар скаже Вам як довго потребує лічене і подасть Вам ціну. 110ч117

Д-РА СЛОНА ОФІС Є ОДНИМ З НАЙЛІПШИХ.

Тут побачите чудові машини, які часто дають найліпші висліди, головно тоді, коли другі методи недописали. Подивляти будете сі машини і апарати і оціните їх користи.

ЙОГО ВЕЛИКА РЕПУТАЦІЯ І УСПІХИ

є наслідком його медичної методи, яку він застосовує при кождім случаю. Нічого не занедбає він для недужих з найліпшим успіхом і лічить в можливо найкоротшім часі. Лічить кождого з осібна і запевнює приватну опіку.

$1000.00 X-Ray УЖИТО НА ДОСЛІДИ НЕДУГ І ЛІЧЕНЄ.

ЧИ МАЄТЕ недомаганя жолудка? Катар? Бронхітіс? Болі нирок або міхура? Ревматизм? Болі утроби, запір, болі голови, нечисту кров, сверблячку і викиди шкірні? Параліж, кольки, звихненє, ослабленє, нервовість або безсильність? Пропуклину? Слабі легки? Недомаганє серцеве? Кашель? Секретні недуги мущин або женщин?

ТЕПЕР МАЄТЕ НАГОДУ порадитись у славного специяліста і піддатись оглядинам при застосованю машин X-Ray зовсім безплатно. Ніколи передтим не було такої нагоди у сім місті для недужих мущин і женщин. Ми радимо Вам зголоситись сейчас.

ГОДИНИ ОФІСОВІ: Щодня від 9-ої рано до 8-ої вечер. В неділі від 9.30 до 1-ої.

ПРОФ. ДОКТОР СЛОН стало мешкаючий під ч. 303 SMITHFIELD ST.

Напротив почти Pittsburgh, Pa.

$15 ЛЕКЦІЇ ЇЗДИ АВТОМОБІЛЕМ $15

NEW-YORK AUTO SCHOOL

Чому маєте ходити без праці або мало заробляти, коли можете мати легке і добре платне занятє, все на сьвіжім воздусі.

Ми вивчимо Вас на шофера і автомобілевого механіка протягом 3 тижнів в день або вечерами і постараємось для Вас по укінченю курсу о добру роботу. Наша школа є першою і найліпшою в тім краю, в якій учимо після найновійшої методи а не як другі. Властитель сеї школи є інспектором автомобілів, і тому він знає ліпше вчити як другі.

Прийдіть до нас ще нині, розмовитись у своїй мові; офіс отворений до 9-ої вечер. Лайсенс ґарантуємо. 41—

Маємо дешеві мешканя для учеників з провінції.

NEW YORK AUTO SCHOOL,
302 E. 14th St., близько 2-ої Аве.,
New York City.

PATERSON BABY CARRIAGE AND GO-CART MFG. CO.

449 Main St., Paterson, N. J.
Телефон 4506.

Візки для дітий-чотиро-колесові і дво та візки для лальок.

Купуйте впрост у фабрикантів, а заощадите гроші.

Приймаємо всякі направки. 17ч26

Dr. JULIUS MARTINSON

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ЛІКАР.

УКІНЧИВШИЙ НАУКИ В УНІВЕРС. РОСІЇ І НІМЕЧЧИНИ, СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЖЕСЬКИХ І ЖІНОЧИХ.

Лічить успішно всякі недуги мущин і женщин, має значну клієнтелю між Українцями і радо уділяє всякі поради устно і на листовні запити.

Години офісові: від 8-10 рано, від 12.30-1.30 в пол. і від 6-8 вечер. В неділі: від 8-10 рано і від 1-2 попол.

295 E. 10th St., NEW YORK, N. Y.
слідуючий дім рога Ave. A.

Читайте українські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

ЖЕЛІЗНИЧИЙ ГОДИННИК

Ім. в 21 ...

для мущин і женщин накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґаранцією на 20 літ, подвійні коверти красно вирізані. Ходить безусловно точно і є специяльно вироблений для людей, котрі роблять при желізницях, і ґарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за посліплатою (C. O. D.) $5.75 за зворот пересилки, з тим привілеєм, що кождий може його оглянути, і если йому не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иншого купця треба заплатити 25 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочуваний ланцюшок з дармовисом додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.,
1101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.
63ч75